

Afgørelser – Reg. nr.: 07944.00

Fredningen vedrører: Høvelte

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

12-05-2003, 17-11-2000

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

Fredningsnævnet for Frederiksborg Amt
Sct. Anna Gade 5 A, 3000 Helsingør
Tlf. 49258120 Fax. 49214686

Helsingør, 12 MAJ 2003

SCANNET

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

14 MAJ 2003

**Vedr. FS 46/99. Fredning af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads i
Allerød, Hørsholm og Birkerød Kommuner.**

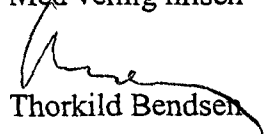
Fredningsnævnet har den 7. maj 2003 truffet afgørelse om erstatning til Forsvarets
Bygningstjeneste i ovennævnte sag. Et eksemplar af afgørelsen vedlægges.

Ved afgørelsen har fredningsnævnet bestemt at der ikke tillægges Forsvarets
Bygningstjeneste erstatning.

Meddelelse om afgørelsen vil blive offentliggjort i Statstidende og Frederiksborg
Amts Avis.

Fredningsnævnet har dermed afsluttet sin behandling af sagen.

Med venlig hilsen

Thorkild Bendsen

Nævnets formand

Dette brev og erstatningsafgørelsen er sendt til:

Naturklagenævnet J.nr. 97-111/200-0013

Forsvarets Bygningstjeneste J.nr. 133D/030.1/200001037/30

Bech-Bruun Dragsted Advokatfirma, Att. advokat Henriette Soja J.nr. 013274-0001

Skov- og Naturstyrelsen

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 2001 - 1211/2 - 0014

Akt. nr. 17 - BX

Kammeradvokaten, Att. Advokat K. Hagel-Sørensen

J.nr. 40-1664

Frederiksborg Amt J.nr. 8-70-52-1-205-2-02

Allerød Kommune

Birkerød Kommune

Hørsholm Kommune

Gentofte Kommune

Indenrigsministeriet v/ Udlændingestyrelsen

Tisvilde Statsskovdistrikt

Sjælsmark Kaserne

Høvelte Kaserne

Forsvarets Forvaltningsskole, Høveltegård

Danmarks Naturfredningsforening

Friluftsrådet

Friluftsrådets amtsformand, Poul Erik Pedersen

Dansk Ornitologisk Forenings lokalafd. for Københavnsområdet, att. Fredningsudvalget

Nævnsmedlem Niels Olesen

Nævnsmedlem Svend Melby

Nævnsmedlem Hanne Falkenstein

Nævnsmedlem Christian Mørup Jensen

Den 7. maj 2003 traf fredningsnævnet for Frederiksborg Amt i sagen

FS 46/99

Fredning af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark

Øvelsesplads i Allerød, Hørsholm og Birkerød

Kommuner

følgende

erstatnings-afgørelse:

Ved afgørelse af 17. november 2000 traf fredningsnævnet for Frederiksborg Amt bestemmelse om fredning i ovennævnte sag. Fredningen omfatter følgende ejendomme:

Tilhørende Forsvarets Bygningstjeneste, Frederiksholms Kanal 30, Postboks 24, 1001 København K:

matr. nr. 1 b, 4 b, 4 a Blovstrød by, Blovstrød, Allerød Kommune

matr. nr. 13 a, 4 c, 2 c Kettinge by, Blovstrød, Hørsholm Kommune

del af matr. nr. 17 a Sjælsmark by, Blovstrød, Hørsholm Kommune

del af matr. nr. 1 a samt 1 e, 4 h, 4 e og 4 f Sandholm by, Blovstrød, Allerød Kommune

matr. nr. 10 a Sjælsø Ejerlav, Blovstrød, Allerød Kommune

del af matr. nr. 4 b, del af matr. nr. 4 a, del af matr. nr. 4 c samt 5 Sandholm , Blovstrød, Allerød Kommune

del af matr. nr. 41 a, del af matr. nr. 3 i samt 42, del af matr. nr. 2 g samt 8 l, 10 c og del af matr. nr. 2 a Høvelte by, Blovstrød, Allerød Kommune

matr. nr. 100 b og 114 Birkerød by, Birkerød, Birkerød Kommune

matr. nr. 11 n Blovstrød by, Blovstrød, Allerød Kommune

Tilhørende Indenrigsministeriet v/ Udlændingestyrelsen, Ryesgade 53, 2100 København Ø:

del af matr. nr. 1 f Sandholm by, Blovstrød, Allerød Kommune

Tilhørende Allerød Kommune, Rådhusvej 1, 3450 Allerød:

matr. nr. 17 c Sjælsmark by, Blovstrød, Hørsholm Kommune

Tilhørende Gentofte Kommune, Rådhuset, 2920 Charlottenlund:

matr. nr. 6 Sandholm, Blovstrød, Allerød Kommune

matr. nr. 12, 11 og 10 b Sjælsø Ejerlav, Blovstrød, Allerød Kommune.

Fredningen har følgende indhold:

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at sikre:

- at området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling,
- at de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres,
- at de kulturhistoriske værdier bevares,
- at områdets fremtidige rekreative anvendelse bevares og forbedres,
- at området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg.

§ 2 Den militære anvendelse

Fredningen hindrer ikke, at den militære anvendelse kan fortsatte som hidtil. Så længe arealerne ejes og/eller anvendes af af forsvaret, reguleres arealernes drift og pleje, vejanlæg og mindre bygningsarbejder af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads, udarbejdet i samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Forsvaret.

I forbindelse med eventuelle fremtidige udvidelser af de eksisterende kasernearealer er der udpeget tre byggefelter 1, 2 og 3. Det er ikke tilladt at opføre større bygningskomplekser uden for disse tre byggefelter. Byggefelterne må kun benyttes til forsvarets formål.

De tre byggefelter reguleres ikke af fredningen, når udnyttelsen er til forsvarets formål.

Såfremt forsvaret ikke længere ejer og/eller anvender arealet, er byggefelterne omfattet af fredningsbestemmelserne. Byggefelterne udgår helt eller delvist af fredningen i det omfang de bliver bebygget med dertil knyttede friarealer.

Nedenstående §§ 3 og 5-12 træder følgelig først i kraft den dag forsvaret hverken ejer eller anvender hele eller dele af området.

§ 3 Bevaring

De fredede arealer skal fastholdes og forbedres som et stort, sammenhængende overdrevsområde med vådområder, krat og mindre skovbevoksninger.

§ 4 Retningslinier for vandindvinding og rensningsanlæg

Den vandindvinding der foregår på matr.nr.ene 6 Sandholm, Blovstrød samt 10 b, 11 og 12 Sjælsø Ejerlav, Blovstrød kan fortsatte som hidtil.

Færdsel på kildepladsen af vandforsyningens personale samt vedligeholdsarbejder på borer, ledninger og kørespor samt anlæggelse af erstatningsboringer kan frit foregå som hidtil, uden først at skulle indhente fredningsnævnets godkendelse. Dette dog under forudsætning af, at den samlede vandindvinding holdes på samme niveau som hidtil, og fortsat kun finder sted på førnævnte matrikelnumre.

Rensningsanlæg på matr.nr. 17 c Sjælsmark By, Blovstrød, kan fortsatte i det nuværende omfang. Fredningen er ikke til hinder for at der på ejendommen etableres et slammineraliseringsanlæg og i øvrigt foretages mindre justeringer.

Såfremt vandindvinding og/eller rensningsanlæg ophører, skal alle tekniske anlæg fjernes af vedkommende ejer.

§ 5 Naturpleje og naturgenopretning

Naturpleje og naturgenopretning skal udføres i henhold til en plejeplan, udarbejdet af plejemyndigheden, som erstatter den for forsvaret til enhver tid gældende drifts- og plejeplan. I denne plan fastlægges konkrete bestemmelser for områdets anvendelse, pleje og forbedring.

Planen skal følge principperne og beskyttelsesniveauet for den på det tidspunkt gældende drifts- og plejeplan.

Fredningen er ikke til hinder for, at naturgenopretningstiltag kan finde sted, når disse forudgående er fastlagt i plejeplanen. Naturgenopretningstiltag kan finde sted efter aftale med vedkommende ejer. Plejemyndigheden har ret til uden udgift for vedkommende ejer at lade foretage naturpleje til opfyldelse af fredningens formål.

Plejeplanen skal udarbejdes i samarbejde med Frederiksborg Amt og godkendes af Fredningsnævnet.

§ 6 Retningslinier for skov- og landbrugsdrift

Løvskov skal opretholdes.

Skovdriften skal fortsat være ekstensiv. Der skal konsekvent anvendes løvtræ ved foryngelser. På lang sigt bør skovområderne udvikle sig til mindre lunde af hjemmehørende løvtræsarter, der drives i plukhugst eller henligger som urørt skov.

Arealerne må ikke tages ind i en landbrugsmæssig omdrift.

Græsning kan finde sted som led i plejeforanstaltningerne, jf. § 5, eller i det omfang det ikke strider imod fredningens formål.

Arealerne må ikke gødskes, sprøjtes, omlægges eller kalkes, og der må ikke tilskudsfodres.

§ 7 Jagt

Jagt er ikke tilladt på arealet. Dog kan der foretages bestandsregulering, såfremt der bliver behov for det.

§ 8 Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænreguleringer, medmindre det sker som led i den naturgenopretning, som sker efter § 5.

§ 9 Bebyggelse, veje og tekniske anlæg m.v.

I fredningsområdet må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder eller andre lignende indretninger samt om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse.

Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der således ikke anbringes usædvanlige hegn, tårne og lignende eller master, herunder lysmaster, master for luftledninger til strømforsyning, og der må ikke anlægges sportspladser, motorbaner eller

skydebaner eller etableres oplags- eller lossepladser. Der må endvidere ikke opstilles campingvogne i området.

Der må ikke anlægges nye veje i området.

§ 10 Offentlighedens adgang

Det fredede område skal holdes tilgængeligt for offentlighedens færdsel og ophold i overensstemmelse med de almindelige regler i Naturbeskyttelsesloven.

Området skal endvidere holdes tilgængeligt for offentligheden på hegnede arealer.

De arealer, som er ejet af Gentofte Vandforsyning og hvor der foregår vandindvinding, er ikke tilgængelige for offentligheden.

Den til enhver tid gældende plejeplan skal sikre offentlighedens adgang gennem fastlæggelse af vej - og stiforløb, som tilgodeser et bredt sammensat publikum.

Fredningen er ikke til hinder for, at der kan etableres en sti til rekreativt formål, således som det fremgår af Frederiksborg Amts Naturstrategi 1996-2005 og Nivå delområdeplan, jvf. bilag 4.

§ 11 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra bestemmelserne i §§ 5 - 9, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 12 Ophævelse af tidligere fredninger mv.

Nærværende fredningsforslag erstatter følgende kendelse på matr.nr. 2 c og 4 c Kettinge By, Blovstrød, som derfor delvis ophæves:

Overfredningsnævnets kendelse af 11. juli 1950.

§ 13 Erstatning.

Der tillægges ikke erstatning som følge af fredningen til følgende lodsejere:

Indenrigsministeriet v/ Udlændingestyrelsen, Allerød Kommune og Gentofte Kommune.

For lodsejeren, Forsvarets Bygningstjeneste, træffes ingen afgørelse om erstatning, idet spørgsmålet herom udsættes til afgørelse, når fredningen er trådt i kraft for denne lodsejers ejendomme, jf. § 2.

Fredningens samlede areal udgør ca. 503 ha. Heraf ejer Forsvarets Bygningstjeneste ca. 489 ha.

Skov- og Naturstyrelsen påklagede ved skrivelse af 18. december 2000 fredningsnævnets afgørelse til Naturklagenævnet vedr. beslutningen om udsættelse af erstatningsspørgsmålet f.s.v. angår Forsvarets Bygningstjeneste med påstand om at fredningsnævnet træffer afgørelse derom. Samtidig nedlagde styrelsen påstand om at der ikke tilkendes Forsvarets Bygningstjeneste erstatning,

”idet det er et fast princip, at der ikke tilkendes Staten erstatning i fredningssager, med mindre der gør sig helt særlige forhold gældende. - - - - Der gør sig efter Skov- og Naturstyrelsens vurdering ikke sådanne forhold gældende i nærværende sag, som kan bevirke, at der tilkendes Forsvaret erstatning.

Det skal i øvrigt for en god ordens skyld bemærkes, at der næppe efter styrelsens vurdering vil kunne dokumenteres noget tab som følge af fredningen. Hele området er i regionplanen for Frederiksborg Amt udpeget som beskyttelsesområde med både biologiske og landskabelige interesser. Dette betyder, at der ikke må inddrages arealer til byudvikling eller opføres bygninger eller anlæg, der ikke er nødvendige for driften af landbrug m.v. Ligeledes må tilstanden i områderne kun ændres, hvis det ikke forringer områdernes kvaliteter. Endvidere er den overvejende del af fredningsområdet, der er beliggende i landzone, omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt af bestemmelserne om bygge- og beskyttelseslinier i §§ 15 - 19. Endelig er ca. 65 ha af arealet fredskov.”

Naturklagenævnet traf den 20. marts 2001 afgørelse om, at sagen hjemvises til fredningsnævnet med henblik på, at fredningsnævnet træffer afgørelse om erstatningsspørgsmålet i anledning af den besluttede fredning.

Fredningsnævnet har herefter til brug for en erstatningsafgørelse indkaldt påstande fra henholdsvis Forsvarets Bygningstjeneste og Skov- og Naturstyrelsen samt Frederiksborg Amt.

Ved skrivelse af 30. august 2001 har **Forsvarets Bygningstjeneste** over for fredningsnævnet nedlagt påstand om erstatning med 9.780.000 kr., svarende til 20.000 kr. pr. ha. I skrivelsen er nærmere anført:

"Det er Forsvarets Bygningstjenestes opfattelse, at Bygningstjenesten er berettiget til erstatning, såfremt det kan dokumenteres, at Forsvarsministeriet lider et tab. Dette uanset Skov- og Naturstyrelsens bemærkninger i ref. B. [Skov- og Naturstyrelsens skrivelse af 18. december 2000 til Naturklagenævnet]. Såfremt Fredningsnævnet ikke er enig heri, skal Forsvarets Bygningstjeneste anmode om at blive gjort opmærksom herpå, idet Bygningstjenesten i givet fald ønsker at få lejlighed til at udtale sig på ny.

Forsvarets Bygningstjeneste har anmodet statsautoriseret ejendomsmægler Ole Lindgreen om at vurdere Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads salgsværdi såvel med som uden fredning. Ejendomsmæglerfirmaet har i sin vurdering lagt vægt på, at "Arealerne er i øvrigt registreret i.h.t. Naturbeskyttelsesloven §§ 3-4, skovloven, vandloven og planloven m.m. Min vurdering vil derfor tage udgangspunkt i at der ikke før den nu gennemførte fredning var restriktioner på arealerne udover de af kommunerne, Frederiksborg Amt anførte samt den overfor nævnte lovgivning."

Forsvarets Bygningstjeneste har bemærket, at en statsautoriseret ejendomsmægler, som kender området ganske godt, har vurderet, at arealerne selv med en række lovbelagte restriktioner har en ganske høj herlighedsværdi, som klart værdiforringes med den pålagte fredning.

På baggrund af Naturklagenævnets hjemvisning af afgørelsen af erstatningsspørgsmålet skal Forsvarets Bygningstjeneste på det foreliggende grundlag opgøre Forsvarsministeriets erstatningskrav til kr. 20.000 pr. ha. Erstatningskravet er baseret på den forskelsværdi mellem salgsprisen for arealerne før og efter fredningen, som er opgjort af Statsautoriseret ejendomsmægler Ole Lindgreen, jfr. ref. e. Vurderingen vedlægges som bilag til nærværende skrivelse.

Under henvisning til vurderingsrapporten finder Forsvarets Bygningstjeneste det således godtgjort, at Forsvarsministeriet lider et tab med den vedtagne fredning. Forsvarets

Bygningstjeneste skal henlede opmærksomheden på, at der ved vurderingen er taget højde for de restriktioner, der via regionplan og lovgivning er pålagt arealerne i dag.

Det fremgår af Aftale om forsvarets ordning 2000-2004 af 25. maj 1999, at forsvarets lediggjorte ejendomme skal afhændes. Det fremgår endvidere, at provenuet skal tilfalde forsvaret. Værdien af Forsvarsministeriets ejendomme har således betydning for forsvarets aktiviteter nu og fremover. Forsvarets Bygningstjeneste finder det således ikke rimeligt, at en forringelse af salgsværdien i forbindelse med en fredning, jfr. ref. e., ikke skal erstattes en statslig ejer, in casu Forsvarsministeriet, på samme måde som en privat lodsejer.”

I den ovenfor nævnte vurdering fra statsaut. ejendomsmægler Ole Lindgreen er anført følgende om værdiansættelsen:

”På baggrund af den foretagne besigtigelse, de foreliggende dokumenter og indhentede oplysninger kan jeg efter bedste evne og overbevisning besvare det stillede vurderingstema således:

Mellem Miljø- og Energiministeriet, Skov- og Naturstyrelsen og Garnisonskommandanten for Høvelte - Sandholm - Sjælsmark er der i marts 1999 stadfæstet en drifts- og plejeplan for Høvelte - Sandholm - Sjælsmark Øvelsesplads gældende for perioden 15. december 1998 til 15. december 2013.

I denne plan er der pålagt området restriktioner, som i det store og hele er identisk med den af Fredningsnævnet for Frederiksborg Amt af 17. november 2000 afsagte fredningskendelse. Dog kan nævnes at fredningskendelsen fastlægger, at der efter militærets fraflytning fra området ikke må drives jagt på det fredede areal på 489 ha.

I drift- og plejeplanen er der anført at jagten ikke må intensiveres og der må ikke udsættes vildt. Denne bestemmelse i fredningskendelsen er derfor en indskrænkning i råderetten over arealerne.

Det fremgår ikke af drifts- og plejeplanen hvad der skal ske med arealet efter at aftalen er udløbet 15. december 2013, men fra forsvarets bygningstjeneste er der ved skrivelse af 25. juni 2001 oplyst, at i samarbejdsaftalen, mellem Skov- og Naturstyrelsen og Forsvarskommandoen, ikke umiddelbart på nuværende tidspunkt tager stilling til hvad der skal ske med en gældende drifts- og plejeplan, såfremt en øvelsesplads eller et skyde- og øvelsesterræn ikke længere skal anvendes af forsvaret og dermed skal afhændes.

Aftaleparterne har telefonisk overfor Forsvarets Bygningstjeneste tilkendegivet, at den pågældende drifts- og plejeplan, efter deres mening falder bort.

I samarbejdsaftale mellem Skov- og Naturstyrelsen og Forsvarskommandoen vedrørende Skov- og Naturstyrelsens drifts- og plejeplanlægning på forsvarets øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræn af 24. oktober 1995 fremgår det af pkt. 14 at aftalen kan opsiges af begge parter med 1 års varsel.

I min vurdering har jeg derfor lagt til grund at drifts- og plejeplanen ved et videresalg af arealerne kan opsiges og at de ved planen fastlagte restriktioner bortfalder.

Allerød, Birkerød og Hørsholm kommuner har i deres planlægning ligesom Frederiksborg Amt har det i deres planlægning, fastlagt at området ikke må gøres til genstand for fremtidig byudvikling. Arealerne skal bevares og der må kun etableres bygninger som er nødvendige for arealernes drift.

I øvrigt ønsker kommunerne og Amtet af der etableres stisystemer og at arealet åbnes for offentligheden.

Arealerne er i øvrigt registreret iht. Naturbeskyttelsesloven §§ 3-4, skovloven, vandloven og planloven m.m.

Min vurdering vil derfor tage udgangspunkt i at der ikke før den nu gennemførte fredning var restriktioner på arealerne udover de af kommunerne, Frederiksborg Amt anførte samt den overfor nævnte lovgivning.

De 489 ha. vil efter mit bedste skøn, efter fredningen, kunne sælges for kr. 30.000,00 til kr. 50.000,00 pr. ha.

Min begrundelse for denne værdiforringelse skal ses i lyset af fredningens §3, §6, §7 samt §9.

De 489 ha ville efter mit bedste skøn, før fredningen, kunne sælges for kr. 50.000,00 til kr. 70.000,00 pr. ha.

Salget af arealet til ovenstående ha priser er forudsat, at arealerne kan udstykkes og tillægges diverse ejendomme tilhørende forsvaret beliggende i det omhandlede område.”

Skov- og Naturstyrelsen har i skrivelse af 17. oktober 2001 kommenteret erstatningskravet fra Forsvarets Bygningstjeneste ved en henvisning til det anførte i styrelsens anke af 18. december 2000 til Naturklagenævnet. I skrivelsen er tilføjet at det er fast administrativ praksis, at der som hovedregel ikke ydes erstatning for fredning af en ejendom, der tilhører en statslig myndighed.

Undtagelse for denne hovedregel gøres, når fredningen omfatter arealer i midlertidigt eje, dvs. arealer, som er erhvervet med henblik på afhændelse. Noget sådant er der ikke tale om i den foreliggende sag, hvorfor der ikke efter styrelsens opfattelse tilkommer Forsvarets Bygningstjeneste fredningserstatning. Det tilføjes at Forsvarets Bygningstjeneste ikke med det fremsendte erstatningskrav efter styrelsens vurdering har dokumenteret, at fredningen har forårsaget nogen nævneværdig nedgang i ejendommens handelsværdi.

Frederiksborg Amt har ved skrivelse af 13. september 2001 tilsendt fredningsnævnet sine bemærkninger til Forsvarets Bygningstjenestes erstatningskrav. I skrivelsen er henvist til, at allerede i medfør af planlægningen kan arealerne ikke udstykkes og bebygges. Fredningen medfører ikke ændringer i forhold hertil. Amtet finder derfor ikke, at et krav om erstatning på denne baggrund kan efterkommes.

Amtet finder heller ikke at fredning medfører risiko for forringelse af herlighedsværdierne i området.

I skrivelsen er endvidere anført:

”Det indgår endvidere normalt som en forudsætning, at der ydes erstatning til den nuværende ejer for de bindinger, han må tåle som følge af fredningen, mens der ikke ydes erstatning for en eventuel fremtidig situation. Som følge heraf finder vi ikke, at der er anledning til at yde erstatning for en eventuel fremtidig situation, uagtet, at der er indgået aftale om, at arealerne forudsættes afhændet, hvis arealerne ikke mere anvendes til militære formål.

Vi kan i øvrigt henvise til de forhold, som er fremført i sagen i klagen fra Skov- og Naturstyrelsen.”

Ved skrivelse af 8. februar 2002 har advokat Henriette Soja, Advokatfa. Bech-Bruun Dragsted for **Forsvarets Bygningstjeneste** tilsendt fredningsnævnet supplerende bemærkninger til støtte for den nedlagte erstatningspåstand.

Skrivelsen er sålydende:

”Som advokat for Forsvarsministeriet v/ Forsvarets Bygningstjeneste i denne sag skal jeg under henvisning til Fredningsnævnets brev af den 30. november 2001 fremkomme med

mine bemærkninger til støtte for den af Forsvarsministeriet v/ Forsvarets Bygningstjeneste nedlagte påstand om, at den gennemførte fredning af Forsvarsministeriets arealer ved fredningskendelse af den 17. november 2000 udløser et krav om erstatning.

1. Fredningens formål og ikrafttræden

Det fremgår af fredningskendelsen, at det overordnede formål med fredningen er at sikre, at den eksisterende militære øvelsesplads ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling. Hovedparten af fredningskendelsens bestemmelser træder derfor først i kraft, når Forsvarsministeriet v/ Forsvarets Bygningstjeneste ikke længere er ejer eller bruger af arealet.

Baggrunden for denne konstruktion er, at forsvaret frivilligt og allerede længe inden fredningskendelsens afsigelse - i et samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen - har indvilliget i at medvirke aktivt til en beskyttelse af arealernes naturværdi. Forsvaret er således indgået i en tæt proces med Skov- og Naturstyrelsen om udarbejdelsen af retningslinier for drift og pleje af de arealer, som er omfattet af fredningskendelsen. Samarbejdet har resulteret i den foreliggende Drifts- og Plejeplan 1998-2013.

Fredningens udskudte ikrafttrædelsestidspunkt må tages som udtryk for, at en gennemførelse af den vedtagne fredning efter fredningsmyndighedernes vurdering først er påkrævet, når forsvaret ikke længere er på stedet og dermed ikke kan drage omsorg for arealernes bevarelse.

På den ene side er Fredningsnævnet således af den opfattelse, at de i Drifts- og Plejeplanen indeholdte rådighedsindskrænkninger - som forsvaret frivilligt har påtaget sig at acceptere - , indebærer en så effektiv beskyttelse af miljøet og den beskyttelsesværdige natur, at en fredning i realiteten ikke er nødvendig.

På den anden side synes det nu at komme forsvaret til skade, at forsvaret tidligere har været samarbejdsvillig og haft en god inddragelse om arealernes beskyttelse. Således ses fredningsmyndighederne nu mere eller mindre direkte at benytte de allerede eksisterende

begrænsninger i arealernes anvendelse som en blandt flere begrundelser for, at Forsvarsministeriet v/ Forsvarets Bygningstjeneste ikke har lidt et tab som følge af fredningen.

Det forhold, at arealerne allerede i den gældende regionplan 1997 er udpeget som særligt beskyttelsesområde, kan heller ikke med rimelighed benyttes som begrundelse for at undlade at tilkende Forsvarsministeriet v/ Forsvarets Bygningstjeneste fredningserstatning. Reguleringen i regionplanen ses således netop at være betinget og fremskyndet af det samarbejde, som blev indledt mellem forsvaret og Skov- og Naturstyrelsen ved indgåelsen af en samarbejdsaftale i oktober 1995.

Det gøres gældende, at det ved Fredningsnævnets vurdering af erstatningsspørgsmålet ikke bør tale til forsvarets ugunst, at forsvaret forud for fredningen selv har ydet en stor indsats til beskyttelse og forbedring af naturværdierne på Forsvarsministeriets arealer. Tværtimod bør forsvarets omfattende og omkostningskrævende egen indsats, herunder de omstændigheder hvorunder denne indsats er ydet, i sig selv tale for, at Forsvarsministeriet v/ Forsvarets bygningstjeneste er berettiget til erstatning eller en anden form for kompensation, når arealerne efterfølgende fredes.

2. Erstatningsgrundlaget

På baggrund af en gennemgang af den administrative praksis på området synes det at være et fast princip, at fredningsmyndighederne som udgangspunkt ikke tilkender fredningserstatning til staten som ejer af en fredet ejendom, medmindre det fredede areal er erhvervet med henblik på midlertidig statslig besiddelse.

Skov- og Naturstyrelsen lægger tilsvarende i sin anke af den 18. december 2000 op til, at staten i sin egenskab af ejendomsbesidder kun kan tilkendes erstatning, når helt særlige forhold gør sig gældende. Det er ikke nærmere præciseret i skrivelsen, hvornår sådanne særlige forhold foreligger.

Efter en gennemgang af det relevante regelgrundlag samt administrativ praksis kan der efter min bedømmelse berettiget rejses spørgsmål om A) gyldigheden af fredningsmyndighedernes sontring mellem statsligt og privat ejerskab, B) indførelsen samt håndhævelsen af kriteriet om midlertidig offentlig besiddelse og C) fredningsmyndighedernes konkrete subsumption i fredningssager. Udover disse punkter gøres der endelig i det følgende punkt D) op med en tidligere gældende opfattelse af, at staten ses som en statisk og uforanderlig enhed og som tilhørende en og samme økonomiske kasse.

A. Sontring mellem statslig og privat ejendomsbesiddelse

Den centrale bestemmelse for spørgsmålet om fredningserstatning er Naturbeskyttelseslovens § 39 stk. 1, hvorefter:

"Fredningsnævnet fastsætter erstatning til ejere, brugere og andre indehavere af rettigheder over de fredede ejendomme for det tab, som fredningen påfører dem".

Efter bestemmelsens ordlyd er retten til erstatning ikke eksklusivt forbeholdt private ejere. Fredningsinstituttet indeholder ikke - således som det er beskrevet i bestemmelsen - en sontring mellem den statslige og den private ejer af fast ejendom. En sontring mellem fredningserstatning til henholdsvis stat og private, endsige en udelukkelse af erstatning til staten som ejer, kan heller ikke spores i den tilsvarende bestemmelses formulering i tidligere gældende lovgivning.

En undersøgelse af bestemmelsens formulering gennem tiden viser således, at kernen i fredningsinstituttet i tilfælde af naturfredninger er og altid har været, at i hvert fald ejendommens ejer har krav på erstatning, og dette uanset om reguleringen har fundet sted i den nu ophævede Naturfredningslov, ældre udgaver af Naturbeskyttelsesloven eller den nugældende bestemmelse i § 39.

Ifølge ordlyden af § 39, stk. 1 opstiller Naturbeskyttelsesloven alene et overordnet kriterium for, om ejeren er berettiget til fredningserstatning, nemlig at fredningen skal

have påført ejeren et tab, hvilket synspunkt er i fuld overensstemmelse med de almindeligt gældende regler for opnåelse af erstatning uden for kontakt.

Det i praksis indførte kriterium om midlertidig offentlig besiddelse kan derimod ikke udledes af bestemmelsens formulering.

At lovgiver har været opmærksom på sondringen mellem privat og statslig ejendomsbesiddelse fremgår af Naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 2, som har følgende ordlyd:

"Gennemføres fredningen ikke, kan Fredningsnævnet efter anmodning tilkende en privat ejer eller bruger en godtgørelse i anledning af tab..."

Det fremgår direkte af bestemmelsens ordlyd, at ophavsmændene til loven har valgt, at en sondring mellem privat og stat skulle være gældende ved udbetaling af godtgørelse for fredning, der ikke gennemføres. At et tilsvarende kriterium om "privat ejer" ikke fremgår af bestemmelsens § 39, stk. 1 kan på dette grundlag ikke være udtryk for en forglemmelse fra ophavsmændenes side. Formuleringen i § 39, stk. 2. viser utvivlsomt, at såfremt en distinktion mellem stat og privat også havde været tilsigtet ved udbetaling af erstatning efter bestemmelsens stk. 1, ville et sådant krav være blevet indført direkte i lovteksten.

Det gøres derfor gældende, at der på baggrund af formuleringen af Naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 2 kan slutes modsætningsvist, hvorefter fredningserstatning efter loven også skal tilkendes statslige ejere.

Dertil kommer, at en beslutning om fredning er en bebyrdende forvaltningsakt, uanset om adressaten for fredningsbeslutningen er en privat ejer eller staten. En retstilstand, hvorefter staten skulle være erstatningsløs, ville således efter almindelige forvaltningsretlige regler kræve udtrykkelig lovhjemmel.

Med undtagelse af Naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 2. optræder sondringen mellem statslige og private ejere første gang i bemærkningerne til lovforslaget til den nu ophævede

§ 33 om byrdefordeling mellem stat og kommune i Lov nr. 314 om naturfredning, Folketingstidende 1968-69. Det fremgår heraf, at

"Bestemmelsen, der omhandler byrdefordelingen mellem stat og kommune, svarer i det væsentlige til gældende ret.....

Hvor en fredningssag omfatter statsarealer, ydes der ikke fredningserstatning og som følge heraf heller ikke kommunale bidrag".

Den omstændighed, at bestemmelsen i henhold til bemærkningerne "...i det væsentlige.." svarer til gældende ret, skaber en tvivl om, hvorvidt det efterfølgende udsagn i bemærkningerne om manglende fredningserstatning ved statsarealer er udtryk for gældende ret eller for den ønskede og tilsigtede retstilstand efter lovens gennemførelse.

Da sondringen mellem statslig og privat ejer imidlertid hverken fremgår af de tilsvarende bestemmelser, der var gældende forud for Lov nr. 314 eller bemærkningerne til disse, kan den omtalte sondring næppe være udtryk for gældende ret i henhold til lovgivningen.

Såfremt sondringen modsat ønskedes indført som noget nyt kan det undre, at lovforslagets ophavsmænd (ligesom senere ophavsmænd til ændringer af Naturbeskyttelsesloven) undlod at indføre sondringen direkte i bestemmelsen eksempelvis i form af et kriterium om privat ejendomsret.

I bemærkningerne til en ændring af den nu ophævede Naturfredningslov, Lov nr. 219 af den 24. maj 1978, er udtalelsen om manglende fredningserstatning til staten modificeret, idet det anføres, at

"... ..det forudsættes, at der som hidtil normalt ikke tillægges offentlige myndigheder erstatning i forbindelse med fredning".

Det skal bemærkes, at sondringen mellem den statslige og den private ejer af en fredet ejendom heller ikke i forbindelse med denne større lovrevision kom til at fremgå direkte af bestemmelsens ordlyd.

På baggrund af disse bemærkninger, sammenholdt med erstatningsbestemmelsens formulering gennem tiden, kan det uden videre afvises, at staten generelt er undtaget kredsen af de ejere, som efter reglerne om fredningserstatning er berettiget til kompensation. Spørgsmålet bliver herefter at kortlægge, hvornår staten kan modtage fredningserstatning, in concreto Forsvarsministeriet v/ Forsvarets Bygningstjenestes krav på erstatning.

B. Kriteriet om midlertidig offentlig besiddelse

En gennemgang af administrativ praksis, hvor staten er ejer af de fredede arealer, viser, at fredningsmyndighederne fortolker Naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, således, at det i hvert fald efter 1984 er en grundlæggende og altafgørende forudsætning for statens opnåelse af fredningserstatning, at det fredede areal ikke tilhører staten med henblik på permanent offentligt ejerskab men derimod indgår i statens midlertidige arealbeholdning.

Før 1984 synes retspraksis derimod hverken at have håndhævet den nugældende sondring mellem statslige og private ejere eller at have tillagt intentionen med arealets erhvervelse betydning, idet erstatningen i hvert fald i Overfredningsnævnets kendelse af den 27. april 1983 om erstatning til Jordfonden uden særlige betingelser blev fastsat, som ".....hvis erstatningen var tilkendt en privat ejer".

Kravet om midlertidig besiddelse er for nylig blevet præciseret i Naturklagenævnets afgørelse af den 21. december 2000 og Taksationskommissionens kendelse af den 19. oktober 2001 i Store Vildmose-sagen, hvorefter en opfyldelse af kravet om midlertidighed forudsætter, at ejendommen er erhvervet med henblik på videresalg. Nævnet henviser i den forbindelse til fredningssagerne mod Strukturdirektoratet (Jordfonden) som ejer, idet det anføres, at Strukturdirektoratet blev tilkendt erstatning ved fredning af arealer erhvervet med henblik på videresalg.

Det fremgår dog ikke af sagerne mod Strukturdirektoratet (eksempelvis Overfredningsnævnets kendelse af den 27. april 1983), at en hensigt om videresalg har

været til stede, og at denne hensigt på nogen måde har været afgørende for erstatningsspørgsmålet.

Tværtimod fremgår det af kendelsen af den 27. april 1983, at staten erhvervede det fredede areal bl.a. for "..... at fremskaffe jord til supplerings af bestående jordbrug og til oprettelse af gartnerier", og at nævnet konkret tillagde det afgørende betydning for erstatningsspørgsmålet, ".....at staten med dette formål (dvs. supplerings af jordbrug og gartneri: min tilføjelse) har erhvervet det omhdl (omhandlede: min tilføjelse) areal til dets værdi i handel og vandel.

I lyset af den skete gennemgang af såvel retsgrundlaget som foreliggende administrativ praksis på området gøres det gældende, at der hverken foreligger en juridisk begrundelse for eller en klar hjemmel til at gøre statens ret til fredningserstatning betinget af en intention om midlertidig besiddelse og videresalg af det fredede areal.

C. Fredningsmyndighedernes konkrete subsumption i fredningssager

Det gøres gældende, at det på baggrund af administrativ praksis ikke er muligt at udlede kredsen af de omstændigheder, der konkret er afgørende for fredningsmyndighedernes vurdering af, om en besiddelse kan karakteriseres som midlertidig som følge af en oprindelig erhvervelse med videresalg for øje. Dette skyldes primært, at fredningsmyndighederne ikke i den konkrete subsumption foretager en selvstændig prøvelse af, hvorvidt kriteriet er opfyldt.

Ud fra en retssikkerhedsmæssig betragtning er det betænkeligt, at staten ikke på forhånd har mulighed for at vurdere og forudsige kredsen og omfanget af de omstændigheder, fredningsmyndighederne tillægger betydning i deres vurdering af spørgsmålet om midlertidig erhvervelse.

Da kriteriet om midlertidig erhvervelse i henhold til administrativ praksis endvidere udgør den altafgørende betingelse for statens ret til fredningserstatning, forekommer den manglende forudberegnelighed så meget desto mere anfægtelig.

Ydermere fortolker fredningsmyndighederne kriteriet om midlertidig erhvervelse således, at det er op til staten at bevise, at der er tale om en midlertidig erhvervelse, hvilken fordeling af bevisbyrden forekommer tvivlsom i lyset af lovens klare udgangspunkt om ejerens entydige krav på erstatning. Da mange af statens arealer, herunder det aktuelle areal, har været i statens besiddelse i mange år, vil staten kun vanskeligt kunne dokumentere eller sandsynliggøre, hvad formålet med købet var på tidspunktet for erhvervelse af det pågældende areal, da mange oplysninger kan og ofte vil være gået tabt med tiden. Staten vil derfor kun sjældent kunne løfte denne bevisbyrde.

På baggrund af Taksationskommissionens kendelse af 19. oktober 2001 i Store Vildmose-sagen synes fredningsmyndighederne med negativ konsekvens allerede at udelukke opfyldelse af kriteriet om midlertidighed i de tilfælde, hvor arealerne har været i statens ejendom i flere årtier. I den konkrete sag konstaterede taksationskommissionen, at den omstændighed, at staten havde ejet det fredede areal siden 1920-erne, indebar, at arealerne ikke kunne antages at være blevet erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse, ligesom længerevarende planer om salg ikke kunne ændre på vurderingen af en sådan permanent besiddelse.

Afgørelsens begrundelse indebærer, at en lang ejerperiode i sig selv kan udelukke en intention om videresalg i hvert fald i de tilfælde, hvor der ikke foreligger særlig dokumentation for en midlertidig besiddelse. Det gøres gældende, at denne fortolkning af et i øvrigt tvivlsomt kriterium ikke ud fra en juridisk betragtning er holdbar, idet en hensigt på erhvervestidspunktet ikke kan gøres betinget af efterfølgende omstændigheder, herunder hvornår arealet faktisk bliver videresolgt, hvilket forhold ofte kan bero på en tilfældighed.

Som anført har mange statslige ejendomme været i statens besiddelse i mange år. Dette forhold gør sig også gældende for arealet omfattet af fredningssagen, idet hovedparten af ejendomme er erhvervet i år 1910 og senere udvidet i år 1950.

Såfremt Fredningsnævnet måtte fastholde, at spørgsmålet om fredningserstatning er betinget af ejerens hensigt på erhvervelsestidspunkterne, gøres det gældende, at de af fredningen omfattede arealer i sin tid blev erhvervet med henblik på indtil videre at skulle benyttes.

Den midlertidige benyttelse skyldes den ydre og objektive omstændighed, at forsvarets virke generelt er underlagt de politiske forlig, der med 4-5 års mellemrum indgås vedrørende forsvarets struktur. Forsvaret er således forpligtet til løbende at tilpasse sin struktur, herunder sin ejendomsmasse, til det til enhver tid gældende forsvarsforlig. Forsvarets struktur er dermed ikke udtryk for en konstant enhed, hvis indhold og dermed funktionsmæssige behov er givet på forhånd, hvorfor det ganske vel kan tænkes, at et forsvarsforlig i sig selv vil kunne indebære arealernes frasalg.

D. Staten som en dynamisk og foranderlig enhed

Kendetegnet ved statsinstitutionen er og har altid været, at staten ikke har karakter af en statisk enhed. Staten er som begreb en foranderlig størrelse, der løbende og i takt med samfundsudviklingen i øvrigt tilpasser sig og skifter form, struktur og indhold. Som en del af staten har også forsvaret generelt undergået store forandringer med tiden, hvorfor forsvarets opbygning og form ikke i dag er en konstant og uomskiftelig størrelse, hvor institutionens eksistens, struktur og omfang uden videre er givet på forhånd. En lang ejerperiode kan derfor ikke i sig selv tages som udtryk for, at forsvarets besiddelse af ejendom altid kan karakteriseres som permanent.

Det gøres gældende, at den herskende holdning om manglende fredningserstatning for statsejede ejendomme er baseret på den ældre og nu forældede holdning, hvorefter staten opfattes som en enhed og betragtes som tilhørende en og samme økonomiske kasse. Staten er i dag sammensat af adskillelige ministerier med egne mål og budgetter for deres aktiviteter, ligesom mange statsorganer svarende til private virksomheder udarbejder regnskaber og indgår resultatkontrakter. På samme vis pålignes statsorganerne udgifter som eksempelvis ejendomsskatter og retsafgifter på samme vilkår, som er gældende for private parter, hvorfor det er helt sædvanligt, at der udveksles pengeydelse mellem statsorganerne indbyrdes.

Også i relation til salg af ejendomme er en statslig myndighed forpligtet til at sælge ejendommen til den skønnede handelspris, selv om der er tale om salg af en ejendom til en anden statslig myndighed jf. Cirkulære af 6. juni 1995 Almindelige regler for salg af statens faste ejendomme (§ 15, stk. 1) og Budgetvejledningen af 9. maj 2001 (punkt 2.8.6). Når en statslig myndighed køber en fast ejendom fra en anden statslig myndighed, er man således forpligtet til at betale markedsprisen.

Endelig skal der henvises til myndighedernes praksis ved udbetaling af erstatning i tilfælde af ekspropriation af fast ejendom, hvor der heller ikke skelnes mellem statslige og private rettighedshavere, idet staten modtager erstatning på lige fod med de private ejere. Da det dermed en gang for alle er anerkendt, at statens rettigheder over fast ejendom anses for beskyttelsesværdige og ved indgreb berettiger til erstatning udbetalt af en anden statslig myndighed, giver det ikke mening uden særskilt lovhjemmel at udelukke eller stærkt begrænse statens ret til erstatning, blot fordi det rådighedsbegrænsende indgreb ikke kan karakteriseres som ekspropriation men som fredning.

3. Tabet

Til støtte for den nedlagte påstand om erstatning gøres det gældende, at den vedtagne fredning indebærer såvel en betydelig forringelse af arealernes salgsværdi som en væsentlig indskrænkning i den aktuelle benyttelse af arealerne, hvorfor Forsvarsministeriet v/ Forsvarets Bygningstjeneste på lige fod med private ejere har krav på fredningserstatning i henhold til Naturbeskyttelseslovens almindelige regler om arealfredning.

A. Nedgang i ejendommens handelsværdi

Med henblik på at vurdere omfanget af nedgangen i ejendommens salgsværdi som følge af fredningen har Forsvarets Bygningstjeneste som bekendt indhentet en sagkyndig vurdering af, hvorvidt den pålagte fredning indebærer en forringelse af arealernes værdi i frihandel. Statsautoriseret ejendomsmægler Ole Lindgreen har således på objektivet

grundlag og efter foretagelse af en besigtigelse af området samt de for området relevante dokumenter vurderet områdets salgsspris før og efter den skete fredning.

Ejendomsmæglerens konklusion er ganske klar, idet denne har vurderet, at arealernes høje herlighedsværdi indebærer, at arealerne utvivlsomt værdiforringes som følge af fredningen, uanset området også før fredningen er underlagt visse benyttelsesmæssige restriktioner. Erstatningskravet er tidligere og på baggrund af vurderingsrapporten opgjort til kr. 20.000 pr. ha eller i alt kr. 9.780.000, idet beløbet er opgjort som forskelsværdien mellem salgssprisen for arealerne før og efter fredningen. Dette erstatningskrav fastholdes.

B. Fortabelse af jagtret

Jagtretten har karakter af en brugsret og udgør en del af ejendomsretten.

Forsvarsministeriet er som ejer af de fredede arealer indehaver af jagtretten. I henhold til den gældende Drifts- og Plejeplan kan der drives jagt på området alene med den begrænsning, at den aktuelle jagt ikke må intensiveres, ligesom der ikke må udsættes vildt jf. Drifts- og Plejeplanens side 72.

Fredningskendelsen indeholder derimod et generelt forbud mod enhver form for jagt på det fredede areal jf. § 7 i det vedtagne fredningsforslag. Et absolut forbud mod jagt har i sagens natur karakter af en rådighedsindskrænkning og indebærer en væsentlig indskrænkning i forsvarets hidtidige råderet over arealerne. Den vedtagne fredning er dermed til hinder for en forsættelse af den hidtidige lovlige arealanvendelse, hvilket i henhold til teori og praksis er det overordnede kriterium for tilkendelse af fredningserstatning. Det fremgår af Drifts- og Plejeplanens side 32, at forsvaret blandt andet årligt afholder garnisonsjagter på terrænet, ligesom udlejningsjagter også finder sted.

Under henvisning til afgørelsen i Kendelser om fast ejendom 1990.45 gøres det gældende, at Forsvarsministeriet v/ Forsvarets Bygningstjeneste tillige på baggrund af en fratagelse af jagtretten er berettiget til erstatning beregnet efter den fredede ejendoms

bruttoareal. Konkret opgøres denne del af tabet til kr. 1.000 pr. ha eller kr. 489.000, hvilket beløb er indeholdt i det under punkt A opgjorte tab.

C. Indskrænkning i retten til udvidelse af bebyggelse

I henhold til det vedtagne fredningsforslags § 9 må der efter fredningens ikrafttræden ikke opføres nogen form for ny bebyggelse på det fredede areal. Udvidelse er alene tilladt inden for nogle særlige byggefelt, udlagt i tilknytning til den eksisterende bebyggelse. En anderledes placering af de eksisterende bygninger kan ikke ske, ligesom en udvidelse ikke er tilladt uden for byggefeltene.

Med undtagelse af byggeri i byggefeltene indebærer fredningen et forbud mod enhver form for ny bebyggelse på arealet, hvilket har karakter af en klar indskrænkning i beføjelserne til som ejer at disponere over sin ejendom, blandt andet ved opførelse af byggeri.

Arealets størrelse taget i betragtning kan muligheden for en anderledes placering af de eksisterende bygninger åbenbart blive relevant både for Forsvarsministeriet v/ Forsvarets Bygningstjeneste som den nuværende ejer og for senere ejere af arealet, samtidig med at en adgang til nyopførelse og udvidelse altid vil være aktuel.

Den foreliggende drifts- og plejeplan begrænser på tilsvarende vis adgangen til nybyggeri til de i fredningskendelsen omtalte byggefelt. At fredningen på trods heraf indebærer en væsentlig begrænsning i ejerråden skyldes det centrale forhold, at drifts- og plejeplanen har karakter af en frivilligt indgået aftale, mens en fredning er udtryk for et myndighedspålæg. En anden væsentlig forskel, som er udtryk for, at fredningskendelsen er rådighedsbegrænsende for forsvaret er, at samarbejdsaftalen alene er indgået for en tidsbegrænset periode på 15 år og tillige indeholder en gensidig opsigelsesadgang med 1 års varsel. En fredningskendelse er som udgangspunkt tidsbegrænset og er under alle omstændigheder ikke undergivet den involverede ejers forhandlings- og dispositionsfrihed.

Det bemærkes, at den i regionplan 1997 indeholdte begrænsning i adgangen til boligudstyknings samt erhvervsudvikling ikke udelukker, at den skete fredning indebærer en yderligere indskrænkning i benyttelsen af arealet, idet det i fredningen indeholdte forbud mod bebyggelse til enhver tid er væsentligt mere omfattende end de i regionplanen indeholdte restriktioner.

Ved opgørelsen af erstatningskravet som følge af en nedgang i ejendommens værdi jf. punkt A, er der taget højde for den omtalte rådighedsindskrænkning i form af byggerestriktioner, hvorfor indskrænkningen ikke giver anledning til at rejse et yderligere og selvstændigt erstatningskrav.

4. Konklusion

Til støtte for den nedlagte påstand om, at der skal betales fredningserstatning til forsvaret som følge af den gennemførte fredning af Forsvarsministeriets arealer, anføres sammenfattende:

Det gøres gældende, at fredningsmyndighederne ikke med hjemmel i Naturbeskyttelseslovens § 39 har kompetence til generelt at undtage staten fra kredsen af ejendomsbesiddere, der kan komme i betragtning ved udbetaling af fredningserstatning i tilfælde af naturfredning. Da bestemmelsens stk. 2 sonderer mellem private og offentlige parter, har lovgiver været opmærksom på muligheden for en differentiering. Da erstatningsbestemmelsen i stk. 1 ikke indeholder en tilsvarende sondering, er udeladelsen udtryk for, at lovgiver ikke har ønsket, at sonderingen tillige skulle gælde efter denne bestemmelse. Det har formodningen imod sig, at den udeladte sondering er udtryk for en lapsus under lovforberedelsesarbejdet, eller at sonderingen trods bestemmelsens tavshed alligevel forudsættes indfortolket, idet særligt bemærkes, at en sådan retstilstand på et sådant retsgrundlag ville være for vidtgående i betragtning af, at der er tale om et bebyrdende indgreb.

Det gøres gældende, at der vilkårligt og uden hjemmel i fredningsbestemmelserne er udviklet en praksis, hvorefter fredningserstatning til staten er udelukket, medmindre staten

kan dokumentere, at arealet i sin tid blev erhvervet med henblik på videresalg og ikke permanent besiddelse.

Det anføres videre, at den måde, hvorpå fredningsmyndighederne i praksis håndhæver det indførte kriterium om oprindelig erhvervelse med henblik på midlertidig besiddelse som fredningserstatningsudløsende faktor, er kritisabel ud fra en retssikkerhedsmæssig betragtning, idet fredningsmyndighederne hverken foretager en synlig prøvelse af betingelsens opfyldelse eller klart tilkendegiver, under hvilke omstændigheder kriteriet kan anses for opfyldt.

Såfremt kriteriet om midlertidig besiddelse fastholdes, gøres det gældende, at Forsvarsministeriet v/ Forsvarets Bygningstjenestes erhvervelse af de omhandlede arealer lever op til dette krav. Forsvaret skal ses som et dynamisk og foranderligt statsorgan, der løbende undergår forandringer, og hvis stedlige forbliven på det fredede areal er afhængig og betinget af skiftende politiske holdninger, således som disse blandt andet kommer til udtryk i forsvarsforlig. En afståelse af arealet kan derfor blive aktuel, såfremt et politisk flertal i Folketinget træffer beslutning herom.

Staten består af forskellige og i økonomisk og bevillingsretlig henseende selvstændige ministerier. Ministerierne virker selvstændigt og ved foretagelse af dispositioner af privatretlig karakter pålignes statsorganerne udgifter til andre ministerier på lige fod med private. Tilsvarende gælder ved et ministeriums køb af en ejendom fra et andet ministerium og ligeledes i tilfælde af ekspropriation, idet ekspropriationserstatning udbetales til staten som ejer af det eksproprierede areal på samme grundlag som til private.

Manglende tilkendelse af fredningserstatning til Forsvarsministeriet v/ Forsvarets Bygningstjeneste i denne sag kan derfor ikke begrundes i den forældede holdning om, at staten ses som en enhed med en fælles økonomisk kasse.

Det gøres gældende, at forsvarets frivillige bestræbelser på at beskytte og bevare det fredede areal forud for fredningens gennemførelse ikke ved fredningsmyndighedernes vurdering af erstatningsspørgsmål bør komme Forsvarsministeriet til skade - tværtimod.

Endelig fastholdes det, at fredningen indebærer en væsentlig indskrænkning i Forsvarsministeriet v/ Forsvarets Bygningstjenestes ejerbeføjelser over arealet samt en nedgang i ejendommens salgsværdi, idet erstatningsbeløbet skal opgøres som forskellen mellem den statsautoriserede ejendomsmægler Ole Lindgreens vurdering af ejendommens salgspris henholdsvis med og uden fredningen.”

Fredningsnævnet har anmodet Skov- og Naturstyrelsen og Frederiksborg Amt om kommentarer til advokat Henriette Sojas skrivelse af 8. februar 2002.

I anledning heraf har **Skov- og Naturstyrelsen** ved brev af 12. juni 2002 meddelt nævnet:

”Indledningsvis skal styrelsen henvise til vedlagte anke af 18. december 2000 samt udtalelse til fredningsnævnet af 17. oktober 2001. Det er herefter styrelsens principale påstand, at der i overensstemmelse med fast administrativ praksis ikke tilkommer den statslige myndighed, Forsvarets Bygningstjeneste, erstatning som følge af fredningen af HøvelteSandholm-Sjælsmark Øvelsesplads.

Subsidiært er det styrelsens påstand, at Forsvarets Bygningstjeneste ikke har dokumenteret et nævneværdigt tab som følge af fredningen.

For så vidt angår hovedpunkterne i advokat Henriette Sojas erstatningskrav af 8. februar 2002 skal styrelsen bemærke følgende:

Ad afsnit 1.

Det forhold, at fredningen ikke efter styrelsens vurdering medfører nævneværdige forringelser af ejendommens værdi, skyldes ikke som påstået af advokat Soja de indgåede aftaler imellem Forsvaret og styrelsen om områdets fremtidige drift. Baggrunden herfor er derimod, dels

at området er beliggende i landzone, at området i Frederiksborg Amts regionplan er udlagt som særligt beskyttelsesområde, hvor der ikke må ske byudvikling m.v. Hertil kommer, at en del af området er generelt beskyttet, idet det er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, af bygge- og beskyttelseslinier langs søer, vandløb og skove, samt at ca. 65 ha er fredskov.

Ad afsnit 2 A.

Forarbejderne til naturfredningsloven og senere naturbeskyttelsesloven kan ikke som anført af advokat Soja give anledning til berettiget tvivl om, hvorvidt lovgiver har haft til hensigt at sondre imellem det offentlige og private i relation til fredningserstatning. Det fremgår således af forarbejderne til forslag til lov om naturfredning i 1968, at "hvor en fredning omfatter statsarealer, ydes der ikke fredningserstatning og som følge heraf heller ikke kommunale bidrag". I forarbejderne til ændringslovforslaget i 1977, fremgår at "det forudsættes, at der som hidtil normalt ikke tillægges offentlige myndigheder erstatning i forbindelse med en fredning". Det fremgår endvidere af bemærkningerne til lovforslaget til naturbeskyttelsesloven 1991-92, at "de indholdsmæssige regler om udløsning af erstatning ved gennemførelse af fredninger ikke er ændret i forhold til naturfredningsloven".

Der vedlægges kopi af de ovenfor nævnte lovbemærkninger og der henvises i øvrigt til side 9 og 10 i det vedlagte responsum af 23. august 2001, som Kammeradvokaten har udarbejdet i anledning af fredningen af Store Vildmose.

Samlet er det styrelsens opfattelse, at administrativ praksis, der som i dette tilfælde har været gældende i lang tid, danner en hjemmel og er dermed udtryk for gældende ret.

Ad afsnit 2 B.

Der henvises i det hele til kammeradvokatens responsum, afsnit 2.2.3. hvor den administrative praksis gennemgås. Det fremgår heraf, at der som udgangspunkt ikke er ydet erstatning for fredning ejendomme, som tilhører statslige myndigheder, medmindre disse er erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse, hvis den planlagte anvendelse forhindres af fredningen eller hvis fredningen indebærer pligt til at iværksætte foranstaltninger, som medfører omkostninger for ejendommens ejer.

Der vedlægges kopi af de af Kammeradvokaten omtalte afgørelser samt Kendelser om fastejendom.

Ad afsnit 2 C.

Det er ovenfor dokumenteret, at det igennem lang tid har været fast administrativ praksis, at der normalt ikke ydes fredningserstatning til statslige myndigheder og at denne praksis må anses for at være gældende ret. En vurdering af det rimelige i en gældende retstilstand,

sådan som foretaget af advokat Soja, kan ikke udgøre en hjemmel for at tilkende erstatning.

Den administrative praksis på området, der er beskrevet ovenfor, giver efter styrelsens vurdering ikke anledning til retsusikkerhed. Praksis gør det efter styrelsens vurdering tværtimod forudsigeligt for en statslig ejer, om en fredning udløser erstatning.

Det har således ikke voldt problemer at vurdere erstatningsspørgsmålet i sager, hvor der rent faktisk var tale om en midlertidig besiddelse af kortere varighed. Det er på den anden side ganske naturligt, at lang tids besiddelse gør det vanskeligere at dokumentere hensigten om midlertidig besiddelse. I sådanne sager vil der i takt med besiddelsens varighed være en formodning for, at hensigten om midlertidig besiddelse er bortfaldet. Det faktiske ejerforløb i form af den lange ejerperiode er dog ikke et absolut bevis for, at der ikke er tale om midlertidig besiddelse, men det vil indgå med en ikke ubetydelig vægt i den samlede vurdering af spørgsmålet.

Ad afsnit 3.

Som nævnt indledningsvis har Forsvarets Bygningstjeneste efter styrelsens vurdering ikke lidt noget nævneværdigt tab som følge af fredningen, ligesom der ikke pålægges ejer nævneværdige indskrænkninger i sine ejerbeføjelser. Der henvises til det forhold, at hele området er beliggende i landzone, delvist er omfattet af en række generelle beskyttelsesbestemmelser, herunder fredskov, samt at regionplanen for Frederiksborg Amt udlægger området til naturområde uden yderligere byggemuligheder.

Dertil kommer, at Forsvaret kan fortsætte sin militære anvendelse som hidtil, herunder foretage udvidelser af kasernearealerne, dog kun inden for de 3 udlagte byggefeltet f. s. a. større bygningskomplekser.

Det kan dog ikke afvises, at forbudet imod jagt kan indebære en mindre nedgang i ejendommens handelsværdi.

Sammenfattende kan Skov- og Naturstyrelsen konkludere, at Advokat Henriette Soja ikke efter Skov- og Naturstyrelsens vurdering i sin erstatningspåstand har fremført nye argumenter, som giver styrelsen anledning til en ændret holdning til erstatningsspørgsmålet.

Det er således fortsat Skov- og Naturstyrelsens påstand, at der ikke skal ydes Forsvarets Bygningstjeneste erstatning som følge af fredningen, principalt fordi der er tale om fredning af en statslig myndigheds varige besiddelse af et areal, subsidiært fordi der ikke kan dokumenteres et nævneværdigt tab som følge af fredningen.”

Frederiksborg Amt har ved skrivelse af 18. april 2002 meddelt nævnet følgende:

”Vi erindrer om, at der normalt ikke udbetales erstatning for fredning af offentligt ejede arealer. Jeg vedlægger seneste afgørelse herom i forbindelse med fredningen af arealer i Store Vildmose.

Landskabsafdelingen finder ikke, at der ved fredning af de militære arealer påføres Forsvarsministeriet økonomiske tab. Allerede af planlægningen og almindelig areallovgivning følger, at det ikke kan forventes, at arealerne på et senere tidspunkt kan overgå til fremtidig byudvikling.

Som følge heraf indstiller Amtet, at der ikke tilkendes det offentlig erstatning i anledning af fredningen.

Såfremt denne indstilling ikke skulle blive fulgt, skal Amtet anmode om, at erstatningen fordeles med 9/10 til staten og 1/10 til Amtet, jf. naturbeskyttelseslovens § 49 stk. 5.”

Fredningsnævnet har herefter anmodet Forsvarets Bygningstjeneste v/ advokat Henriette Soja om supplerende bemærkninger til indlæggene fra Skov- og Naturstyrelsen og Frederiksborg Amt.

Forsvarets Bygningstjeneste v/ advokat Henriette Soja har herefter ved brev af 31. oktober 2002 meddelt nævnet følgende:

”Idet samtlige de synspunkter, der er anført i vor indsigelsesskrivelse af 8. februar 2002 fastholdes, skal følgende supplerende synspunkter fremføres til støtte for det fremførte krav om tilkendelse af fredningserstatning til Forsvarsministeriet v/Forsvarets Bygningstjeneste som følge af den skete arealfredning ved Nævnets kendelse af 17. november 2001:

1. Skov- og Naturstyrelsens principale påstand

Det gøres gældende, at en hidtidig administrativ praksis, hvorefter fredning af statsligt ejede arealer ikke resulterer i udbetaling af fredningserstatning, ikke længere kan påberåbes, idet denne udbetalingspraksis er baseret på en for længst forældet og utidssvarende opfattelse af at Staten udgør et samlet organ såvel organisatorisk som økonomisk. I den hidtidige praksis er denne opfattelse således blot blevet lagt uprøvet til grund.

Den omstændighed, at enhedstanken vedrørende det statslige apparat ikke længere kan fastholdes - og allerede de fleste steder er fraveget, for eksempel hvad angår ekspropriation, tinglysningsafgifter og ejendomsskatter - indebærer, at statslige myndigheder på lige fod med ikke-statslige selvstændige organer kan lide et økonomisk tab som følge af andre statslige myndigheders dispositioner.

Til støtte for en opfattelse af, at Forsvarsministeriet v/Forsvarets Bygningstjeneste udgør en selvstændig juridisk person og i forhold til fredningsmyndighederne udgør et selvstændigt retssubjekt, som kan blive berettiget i henhold til en fredningskendelse, henvises til Poul Andersens "Dansk Forvaltningsret", 5. udgave, 1965, side 62 f.

Det fastholdes i øvrigt, at en udbetalingspraksis, hvorefter Staten generelt er undtaget kredsen af fredningserstatningssubjekter, er i strid med Naturbeskyttelseslovens regler om arealfredningserstatning.

2. Skov- og Naturstyrelsens subsidiære påstand

Det bestrides, at Naturbeskyttelseslovens § 39 indeholder en hjemmel til at gøre udbetaling af fredningserstatning betinget og begrænset af, at den gennemførte fredning indebærer et "nævneværdigt tab".

I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 39 fastsætter Fredningsnævnet således erstatning for det tab, som fredningen har påført ejendommens ejere, brugere og andre rettighedshavere. Efter bestemmelsens ordlyd kan udbetaling af fredningserstatning alene gøres betinget af, at der er lidt et tab, som er forårsaget af fredningen. Bestemmelsens ordlyd hjemler derimod ikke en adgang til at undlade en udbetaling af fredningserstatning i de tilfælde, hvor der er indtrådt et "ikke-nævneværdigt tab". En eventuel anderledes administrativ fortolkning er således lovstridig.

Det gøres gældende, at udgangspunktet for udbetaling af fredningserstatningen er, at der skal ydes Forsvarsministeriet v/Forsvarets Bygningstjeneste fuld erstatning for det tab, som fredningskendelsen forårsager. Fredningserstatningen skal herefter fastsættes og udmåles på basis af det økonomiske tab, som Forsvarsministeriet v/Forsvarets Bygningstjeneste lider på tidspunktet for fredningsafgørelsen. Fredningserstatningen er på dette grundlag tidligere opgjort til kr. 9.780.000, hvilken opgørelse fastholdes i sine helhed.

Der skal endvidere henvises til Overfredningsnævnets afgørelse af 31. juli 1991 i sagen angående fredning af Draved Mose, hvor nævnet på den ene side ikke fandt fredningen at "*.... være særligt tyngende for de berørte ejere*" men på den anden side fastsatte en erstatning til "*fuld erstatning i anledning af fredningen*". Afgørelsen er fremlagt af Skov- og Naturstyrelsen som bilag til skrivelsen af 12. juni 2002,

3. Ad afsnit 1

Det bestrides, at det omhandlede areals såkaldte normaltilstand udelukker, at udbetaling af en fredningserstatning skal ske som følge af den besluttede arealfredning. Det er korrekt, at det omhandlede areal allerede på nuværende tidspunkt er underlagt visse benyttelsesmæssige restriktioner. Fredningskendelsen indebærer imidlertid en indskrænkning i Forsvarsministeriet v/Forsvarets Bygningstjenestes råderet over arealerne, som går væsentlig ud over de eksisterende benyttelsesmæssige begrænsninger.

Den indhentede sagkyndige vurdering af værdiforringelsens omfang som følge af fredningskendelsen er netop baseret på den forudsætning, at arealerne forud for fredningen er behæftet med de af Skov-og Naturstyrelsen nævnte restriktioner. Det opgjorte erstatningskrav tager således højde for, at området tillige, forud for fredningsafgørelsen, var behæftet med visse benyttelsesmæssige restriktioner af betydning for ejendommens værdi.

I henhold til den sagkyndige vurdering er den opgjorte værdiforringelse særligt betinget af fredningskendelsens § 3, §§ 6-7 og § 9.

Det følger af § 3, at *"De fredede arealer skal fastholdes og forbedres som et stort, sammenhængende overdrevsområde med vådområder, krat og mindre skovbevoksninger"*.

Bestemmelsen indebærer et krav om bibeholdelse af den for området karakteristiske natur. Særligt kravet om vådområdernes opretholdelse indebærer, at en fremtidig anvendelse af arealet er nøje betinget af at brugen kan forenes med, at dele af ejendommen ikke kan benyttes til færdsel endsige bebyggelse af nogen art.

Bestemmelsen udgør på dette grundlag en klar indskrænkning i brugsretten til området.

Det følger af § 6, at *"løvskov skal opretholdes"*, at *"skovdriften skal fortsat være ekstensiv"* og at *"arealerne må ikke tages ind i en landbrugsmæssig omdrift"*.

Bestemmelsen indebærer, at det som følge af fredningen er et krav, at området benyttes til en omfattende skovdrift, som er begrænset derved, at der alene må plantes løvtræer. En yderligere begrænsning i arealets anvendelse er, at området på trods af sin beliggenhed i landzonen ikke må være genstand for landbrugsdrift.

Det følger af § 7, at *"jagt er ikke tilladt på arealet"*. Jagtforbuddet udgør en restriktion for arealets benyttelse,

Endelig følger det af fredningens § 9, at *"i fredningsområdet må der ikke opføres ny bebyggelse... samt om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse"*. Dette fredningsvilkår udgør den mest omfattende begrænsning i områdets fremtidige anvendelse.

Fredningskendelsen forårsager således med andre ord en fastlåsning af den på området beliggende bebyggelse, idet enhver form for bygningsmæssig disponering er forbudt. Som følge af fredningskendelsen er det alene muligt at foretage en sædvanlig vedligeholdelse af bebyggelserne omfattet af fredningen.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at fredningen ikke alene har karakter af en arealfredning, men tillige, at de omfattede bebyggelser reelt er genstand for en form for bygningsfredning som følge af den manglende adgang til foretagelse af bygningsændringer. Endvidere må der efter bestemmelsen *"... ikke anlægges nye veje i området"* hvilket krav tillige indebærer en væsentlig indskrænkning i områdets anvendelsesmuligheder.

På dette grundlag indebærer fredningskendelsen en væsentlig skærpelse af de eksisterende begrænsninger i forhold til en arealudnyttelse fri for fredningsbestemmelserne, hvorfor kendelsen er årsag til en værdinedgang for de af fredningen omfattede arealer.

Den omstændighed at arealet allerede på fredningstidspunktet tidspunkt er undergivet visse benyttelsesmæssige restriktioner bør særligt i nærværende sag ikke komme Forsvarsministeriet v/Forsvarets Bygningstjeneste til skade, idet de eksisterende beskyttelsesforanstaltninger er etableret med Forsvarsministeriets aktive deltagelse og engagement i en bevarelsen af arealets beskyttelsesværdige natur m. m.

4. Ad. afsnit 2 A-C

Det bestrides, at det af Kammeradvokaten udarbejdede notat af 23. august 2001 til brug for en anden fredningssag kan tillægges betydning i nærværende sag, allerede fordi notatet er udarbejdet på Skov- og Naturstyrelsens foranledning, der er part i nærværende sag.

Det fastholdes, at den med tiden udviklede praksis for manglende tildeling af fredningserstatning til statslige ejendomsbesiddere, ikke har hjemmel i retsgrundlaget for fredningserstatning. Mens lovgiver har indført en sontring mellem private og statslige ejere i brugere i Naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 2, er en tilsvarende afgrænsning ikke indført i § 39, stk. 1. Da lovgiver således har været opmærksom på sontringen mellem henholdsvis privat og statsligt ejerskab kan den manglende konsekvente indførelse af sontringen i hele bestemmelsen alene tages som udtryk for, at lovgiver for så vidt angår reguleringen i § 39, stk. 1, bevidst har fravalgt, at sontringen mellem private og statslige ejendomsbesiddere tillige skulle gælde for denne del af bestemmelsen. Det gøres således fortsat gældende, at det relevante regelgrundlag ikke åbner mulighed for en sontring mellem henholdsvis private og statslige ejere. Da sontringen indebærer, at et statsligt ejerskab i sig selv er nok til at udelukke muligheden for opnåelse af fredningserstatning, må indførelsen af en sådan distinktion i praksis kræve en udtrykkelig lovhjemmel. En bemærkning som den i forarbejderne til ændringsforslaget i 1977 anførte, hvorefter "*det forudsættes, at der som hidtil ikke tillægges offentlige myndigheder erstatning i forbindelse med en fredning*", udgør derfor ikke tilstrækkelig hjemmel til den i praksis anlagte fortolkning til ugunst for statslige ejere.

5. Sammenfatning

Principalt fastholdes det, at den af fredningsmyndighederne udviklede sontring mellem statsligt og privat ejerskab er ulovhjemlet, hvorfor en sådan sontring ikke kan fastholdes som argument for manglende tilkendelse af fredningserstatning til Forsvarsministeriet v/Forsvarets Bygningstjeneste.

Det gøres gældende, at den omstændighed, at den ulovhjemlede praksis har været fulgt af fredningsmyndighederne gennem længere tid ikke i sig selv kan legitimere den udviklede praksis.

Subsidiært gøres det gældende, at det omhandlede areal som følge af en midlertidig offentlig besiddelse bør behandles som arealer i privat eje, hvorefter fredningskendelsen indebærer et erstatningskrav for Forsvarsministeriet v/Forsvarets Bygningstjeneste. Forsvarsministeriets ejerskab til arealerne hviler på politisk betingede beslutninger, hvorfor det politiske bagland til enhver tid kan træffe beslutning om arealernes afhændelse som følge af forsvarsmæssige omstruktureringer.

Yderligere bemærkninger forbeholdes, såfremt supplerende bemærkninger fra Skov- og Naturstyrelsen og /eller Frederiksborg Amt måtte give anledning hertil. - - -"

Skov- og Naturstyrelsen har ved skrivelse af 6. januar 2003 kommenteret advokat Henriette Sojas skrivelse af 31. oktober til nævnet. I skrivelsen har styrelsen henholdt sig til udtalelsen af 12. juni 2002. Herudover har styrelsen til understøttelse af sin primære påstand henvist til Naturklagenævnets afgørelse af 27. august 2002 om erstatning i anledning af fredning af Haveforeningen Dalgas i Frederiksberg Kommune. I denne sag fandt Naturklagenævnet, "at den selvstændige offentlige virksomhed DSB ikke har en sådan helt særlig stilling, eller at der i øvrigt foreligger sådanne særlige forhold, at der undtagelsesvis er grundlag for at tilkende en offentlig institution fredningserstatning." Styrelsen har endvidere henvist til, at Taksationskommissionen den 19. oktober 2001 har truffet afgørelse i en sag om fredning af arealer i Store Vildmose, hvorefter der ikke er tilkendt Direktoratet for Fødevarerhverv fredningserstatning.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet tager sit udgangspunkt i at hidtidig erstatningspraksis ved fredning af ejendomme, der tilhører en statslig myndighed, er som beskrevet i ovennævnte notat af 23. august 2001 fra

Kammeradvokaten til brug ved sagen om fredning af Store Vildmose. Heri er praksis sammenfattet således:

”Som udgangspunkt ydes ikke erstatning for fredning af ejendomme, som tilhører statslige myndigheder. Kun hvis de af fredningen omfattede arealer er erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse, hvis den planlagte anvendelse forhindres af fredningen eller hvis fredningen indebærer pligt til at iværksætte foranstaltninger, som medfører omkostninger for ejendommens ejer, ydes erstatning.”

I overensstemmelse hermed er anført i Taksationskommissionens kendelse af 19. oktober 2001 i sag om fredning af dele af Store Vildmose, Nordjyllands Amt:

”Ifølge forarbejderne til den ændring, der skete af naturfredningsloven ved lov nr. 219 af 24. maj 1978, forudsattes det, at der som hidtil normalt ikke skulle tillægges offentlige myndigheder erstatning i forbindelse med fredninger. Ved naturbeskyttelseslovens gennemførelse i 1992 var det efter forarbejderne hensigten at opretholde den hidtidige retstilstand med hensyn til udløsning af erstatning ved gennemførelse af fredning. Efter det for kommissionen oplyste, har fredningsmyndigheder i overensstemmelse med det i forarbejderne anførte normalt ikke tillagt offentlige myndigheder erstatning i forbindelse med fredninger. Der er i nogle tilfælde af Overfredningsnævnet tilkendt erstatning til Statens Jordlovsudvalg og Jordbrugsdirektoratet for arealer, som fredningsmyndighederne har antaget alene var erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse, mens der ikke findes at foreligge tilfælde, hvor fredningsmyndighederne har tilkendt erstatning for fredning af arealer, som man udtrykkelig har lagt til grund, indgik i Statens Jordlovsudvalgs eller Jordbrugsdirektoratets permanente besiddelser.”

Fredningsnævnet har tillige noteret sig at Naturklagenævnet i sin afgørelse af 27. august 2002 om erstatning i anledning af fredning af Haveforeningen Dalgas i Frederiksberg Kommune har anført følgende:

”Naturklagenævnet finder, at det kan overvejes, om spørgsmålet om fredningserstatninger til det offentlige bør afklares nærmere ved lovgivning. Indtil dette måtte ske, bør fredningsmyndighederne udvise tilbageholdenhed med at udvide de almindeligt anerkendte tilfældegrupper for, hvornår stat og kommuner undtagelsesvis skal have erstatning.”

Fredningsnævnet finder at erstatningsspørgsmålet bør afgøres på det således foreliggende grundlag.

Der ses ikke at foreligge sådanne særlige omstændigheder vedr. Forsvarets Bygningstjenestes besiddelse af de anførte arealer, at den nævnte praksis kan begrunde at der undtagelsesvis bør tillægges ejeren erstatning som følge af fredningen.

Herefter tillægges der ikke Forsvarets Bygningstjeneste erstatning som følge af fredning ved nævnets afgørelse af 17. november 2000.

Den anførte begrundelse fører tillige til, at der ikke tillægges Forsvarets Bygningstjeneste en godtgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 47.

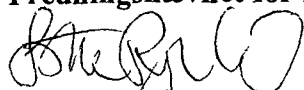
Denne afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 43 indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K af den, der anser sig for berettiget til større erstatning, eller af den myndighed, der skal udrede en del af erstatningen. En evt. klage skal indgives skriftligt til Naturklagenævnet inden 4 uger fra den offentlige bekendtgørelse af denne afgørelse.

Niels Olesen Svend Melby Thorkild Bendsen Hanne Falkenstein Christian Mørup Jensen
nævnets formand

Kopiens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Frederiksborg Amt, den

12 MAJ 2003

Lotte Rye Vind

Teknisk sekretær

FREDNINGSNÆVNET>

10 JAN. 2001

24 JAN. 2001

Den 17. november 2000 traf Fredningsnævnet for Frederiksborg Amt i sagen

FS 46/99. Fredning af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads i Allerød, Hørsholm og Birkerød Kommuner

følgende

afgørelse:

I. Indledning.

Danmarks Naturfredningsforening sendte den 10. maj 1999 til Fredningsnævnet for Frederiksborg Amt et forslag til fredning af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads i Allerød, Hørsholm og Birkerød Kommuner. Nævnet offentliggjorde forslaget ved annoncering i Frederiksborg Amts Avis den 11. juni 1999 og i Statstidende den 15. juni 1999 og indkaldte samtidig til offentligt møde den 4. august 1999 på Høveltegård Kursuscenter.

II. Fredningens baggrund og formål.

Det fremgår af fredningsforslaget at baggrunden for det er ønsket om at sikre, at den militære øvelsesplads, bortset fra bebyggede og befæstede arealer, ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling. Fredningen skal ikke hindre, at den militære anvendelse kan fortsætte som hidtil. Så længe forsvaret ejer og/eller anvender arealet, reguleres området af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan.

Området, der har et samlet areal på 489 ha, rummer store muligheder for naturoplevelser i et meget varieret, åbent, kuperet landskab, som kun findes få andre steder i Hovedstadsområdet. Området er i naturmæssig henseende et bindeled (spredningskorridor) mellem vigtige regionale naturområder:

- mod nord, Tokkekøb Hegn, Store Dyrehave og Grib Skov.
- mod øst, Sjælsø, Eskemose Skov, Sjælsø Lund og Øresund.
- mod syd, Rude Skov, Søllerød Naturpark, Mølleådal og Dyrehaven.
- mod vest, Allerød Sø og Ravnsholt Skov.

En fredning vil også kunne sikre områdets betydning som bindeled i rekreativ henseende.

ads w19861211/2-0007

Bevarelsen af området som et åbent landskab har også betydning for markeringen af overgangen fra Hovedstadsområdets sammenhængende bebyggelse til Nordsjælland hvor byerne ligger mere adskilt i det åbne land.

Landskabsformer

Landskabets hovedhældningsretninger er mod øst ned mod Sjælsø og mod syd. Der er store højdeforskelle fra morænebakkerne med bebyggelserne til de lavtliggende moser og de endnu lavere liggende søenge. Dette giver i kombination med det åbne græsland mange og store udsigter. Området ligger i et strøg gennem det indre Nordsjælland, som er præget af isens stilstand under den sidste afsmeltning. Jordbunden er afvekslende med meget moræneler, men også med smeltevandsaflejringer af ler og sand. Der er zoner med nogen kalkfremtrængen, og der har været flere kilder, som nu er udtørrede. Området gennemskæres af 2 åer, som begge har deres udløb i Sjælsøs vestende.

Kulturhistorie

Der er fundet enkelte spor i området fra forhistorisk tid. I den tidlige middelalder lå området på kanten af de store skovrydninger, og Sandholm-Høvelte området har igennem hele historisk tid været tyndt befolket. De store ene-gårde Sandholm og Høvelte ejede de centrale dele, og med landboreformerne skete kun nogle få udflytninger fra de omliggende landsbyer. I den første halvdel af det 20. århundrede foregik en storstilet tørvegravning i Drabæks Mose og syd herfor. Disse arealer er i dag udviklet til mindre søer og vandhuller omgivet af mose og fugtigt krat. Tidligere tiders store skovarealer er blevet reduceret til 2 småskove, som imidlertid ikke har været i drift i meget lang tid og derfor har naturskovpræg (Høvelte Fredskov og Ellebæklund).

Området er udstykket fra landsbyerne Sjælsmark, Kettinge, Bloustrød og Høvelte. Indtil ca. 1912 var det et typisk nordøstsjællandsk kulturlandskab med dyrkede marker, ekstensive græsningsarealer, tørvegravningsområder og små skovbevoksninger. Erhvervelsen til militære formål er sket i flere etaper fra 1912 til 1953. Efterhånden som landbrugsdriften er ophørt, er vegetationen begyndt en dynamisk udvikling, som forløber over et lysåbent og afvekslende græsland med krat, småskove og moser mod større kratdannelser og tilgroning med høje græsser og urter. Udviklingens pionerfaser gentages, hvor terrænet køres eller graves op og derefter overlades til sig selv.

Idag er landbrugsdriften ophørt og erstattet af militære uddannelses- og øvelsesaktiviteter. Sporene efter terrænkørsel og udgravning af befæstede kampstillinger er tydelige i landskabet. Området udnyttes i dag også til en række civile formål, herunder naturundersøgelser og ekskursioner, hundetræning, terrænkørsel mv.

I de senere år er der blevet udført en del omlægninger af opkørt eller opgravet terræn, slåning af græs samt foretaget nogen trærydning og hugst. Der er også udlagt vildtagre og sket tilplantning bl.a. for vildtet. Der foregår nogen jagt og vildtpleje.

Vandløb

Vandløbene gennem området er ret forskellige. Ved tørvegravningen skete en radikal omlægning af Drabækken og Ellebækken, som siden er vedligeholdt som stærkt regulerede, på samme måde som Kajerød Å. De mindre vandløb er renere, men også noget regulerede.

Naturtyper

Sandholm-Høvelte området rummer et bredt udsnit af Nord-østsjælland naturtyper. Det er en mosaik af delområder, som spænder fra tørt til sumpet, fra gammel skov til ny opvækst, fra græsningsenge til nyoprodet jord med pionersamfund. Den store variation og det store samlede areal, som tilmed er fredeligt og relativt uforurennet, har givet plads til et meget stort antal plante- og dyrearter. Samtidig ligger Sandholm-Høvelteområdet som et forbindelsesled mellem Ravnsholt skov-Allerød sø området og Tokkekøb Hegn. Dette muliggør stort set ubrudt vandring og spredning af dyr og planter mellem Mølleå-egnen og Farum Naturpark og det centrale Nord-østsjælland, således at området fungerer som sprednings- og vandringskorridor for dyr og planter. Fordeling og forekomst af de forskellige naturtyper er tolkbare vidnesbyrd om områdets natur- og kulturhistoriske udvikling inden for de seneste par hundrede år, og de enkelte delområders dynamiske udvikling fortæller om de vilkår der er for naturen i Nord-østsjælland i dag, når den udvikles enten uden kulturpåvirkning eller med ekstensiv drift.

I forslaget til fredning indgår også en del af bredzonen omkring Sjælsø med dens rørsump og lave våde enge, som næsten overalt er overgået til fugtenge med højt voksende urter og begyndende krat.

I henhold til Frederiksborg Amt naturtyperegistrering er 362 ha af området registreret som overdrev og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Derudover er der i området et antal mindre søer og vandhuller der ligeledes er omfattet af denne paragraf.

Dyre- og planteliv

I området er foretaget mange dyre- og planteregistreringer siden begyndelsen af 1970'erne. Der er fundet mere end 380 arter af højere planter, en lang række pattedyr og mere end 70 arter ynglefugle og ca. 40 arter rastende fuglearter. Desuden er der set over 370 arter af biller og et stort antal andre insekter. Der er desuden mange fiskearter i søer og vandløb og alle almindelige padder og krybdyr.

Eksisterende bebyggelse

Der er en del eksisterende bebyggelse i området. De fire tættest bebyggede områder, angivet på kortet som A,B,E og F, er undtaget fra fredningen, mens øvrige bebyggede områder er medtaget. Udvidelse af eksisterende bebyggelse, som er omfattet af fredningen, skal ske i henhold til fredningsbestemmelsernes retningslinier. Eksisterende bebyggelse er følgende:

- A. Garderkaserne, Høvelte Landsby og feltbane ligger udenfor fredningen
- B. Forsvarets forvaltningsskole ligger udenfor fredningen.
- C. Lejeboliger, køregård og hjemneværnet. Areal 3,2 ha.
- D. Sjælsø nye skydebaner. Området er stærkt terrænreguleret med store jordvolde til beskyttelse mod projektiler. Areal 5,3 ha.
- E. Sandholmlejren ligger udenfor fredningen.
- F. Sjælsmark Kaserne ligger uden for fredningen.
- G. Sjælsmark Renseanlæg. Areal ca. 3,3 ha.

Byggefelter

Der er udlagt tre byggefelter inden for fredningen, som forsvaret kan anvende til faste udvidelser uden at det reguleres af fredningsbestemmelserne.

- 1 . Byggefeltet er placeret sydvest for og i umiddelbar tilknytning til garderkasernen og er på ca. 3,6 ha.
2. Området er beliggende umiddelbart nord for Forsvarets Forvaltningsskole. Arealet ligger på kanten af det plateau, hvor Forvaltningsskolen ligger, og terrænet falder jævnt til alle sider blandt andet ned mod Sjælsø. En del af arealet anvendes i dag til parkeringsplads. Arealet er på ca. 3,0 ha.
- 3 . Området er beliggende umiddelbart vest for Sjælsmark Kaserne og har et fladt til svagt kuperet terræn med bevoksning mod syd. Arealet er på ca. 10,1 ha.

Anlæg og øvelsesfaciliteter

På arealerne kan der etableres anlæg og øvelsesfaciliteter i overensstemmelse med den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan.

Hovedparten af arealerne ejes af Forsvarsministeriet, Sjælsmark Renseanlæg ejes af Allerød Kommune, og et areal beliggende helt ned til Sjælsø ejes af Gentofte kommune og anvendes til vandindvinding.

III. Fredningsforslaget indeholder følgende **udkast til fredningsbestemmelser:**

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at sikre:

- at området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling,
- at de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres,
- at de kulturhistoriske værdier bevares,
- at områdets fremtidige rekreative anvendelse bevares og forbedres,
- at området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg.

§ 2 Den militære anvendelse

Fredningen hindrer ikke, at den militære anvendelse kan fortsatte som hidtil. Så længe arealerne ejes og/eller anvendes af af forsvaret, reguleres arealernes drift og pleje, vejanlæg og mindre bygningsarbejder af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads, udarbejdet i samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Forsvaret.

I forbindelse med eventuelle fremtidige udvidelser af de eksisterende kasernearealer er der udpeget tre byggefelt 1, 2 og 3. Det er ikke tilladt at opføre større bygningskomplekser uden for disse tre byggefelt. Byggefelterne må kun benyttes til forsvarets formål.

De tre byggefelt reguleres ikke af fredningen, når udnyttelsen er til forsvarets formål. Såfremt forsvaret ikke længere ejer og/eller anvender arealet, er byggefelterne omfattet af fredningsbestemmelserne. Byggefelterne udgår helt eller delvist af fredningen i det omfang de bliver bebygget med dertil knyttede friarealer.

Nedenstående §§ 3 og 5-12 træder følgelig først i kraft den dag forsvaret hverken ejer eller anvender hele eller dele af området.

§ 3 Bevaring

De fredede arealer skal fastholdes og forbedres som et stort, sammenhængende overdrevsområde med vådområder, krat og mindre skovbevoksninger.

§ 4 Retningslinier for vandindvinding og rensningsanlæg

Den vandindvinding der foregår på matr.nr.ene 6 Sandholm, Blovstrød samt 10 b, 11 og 12 Sjælsø Ejerlav, Blovstrød kan fortsatte som hidtil.

Færdsel på kildepladsen af vandforsyningens personale samt vedligeholdelsesarbejder på borer, ledninger og kørespor samt anlæggelse af erstatningsboringer kan frit foregå som hidtil, uden først at skulle indhente Fredningsnævnets godkendelse. Dette dog under forudsætning af, at den samlede vandindvinding holdes på samme niveau som hidtil, og fortsat kun finder sted på førnævnte matrikelnumre.

Rensningsanlæg på matr.nr. 17 c Sjælsmark By, Blovstrød, kan fortsatte i det nuværende

omfang. Fredningen er ikke til hinder for mindre justeringer.

Såfremt vandindvinding og/eller rensningsanlæg ophører, skal alle tekniske anlæg fjernes af vedkommende ejer.

§ 5 Naturpleje og naturgenopretning

Naturpleje og naturgenopretning skal udføres i henhold til en plejeplan, udarbejdet af plejemyndigheden, som erstatter den for forsvaret til enhver tid gældende drifts- og plejeplan. I denne plan fastlægges konkrete bestemmelser for områdets anvendelse, pleje og forbedring.

Planen skal følge principperne og beskyttelsesniveauet for den på det tidspunkt gældende drifts- og plejeplan.

Fredningen er ikke til hinder for, at naturgenopretningstiltag kan finde sted, når disse forudgående er fastlagt i plejeplanen. Naturgenopretningstiltag kan finde sted efter aftale med vedkommende ejer.

Plejemyndigheden har ret til uden udgift for vedkommende ejer at lade foretage naturpleje til opfyldelse af fredningens formål.

Plejeplanen skal godkendes af Fredningsnævnet.

§ 6 Retningslinier for skov- og landbrugsdrift

Løvskov skal opretholdes.

Skovdriften skal fortsat være ekstensiv. Der skal konsekvent anvendes løvtræ ved foryngelser. På lang sigt bør skovområderne udvikle sig til mindre lunde af hjemmehørende løvtræsarter, der drives i plukhugst eller henligger som urørt skov.

Arealerne må ikke tages ind i en landbrugsmæssig omdrift.

Græsning kan finde sted som led i plejeforanstaltningerne, jævnfør § 5, eller i det omfang det ikke strider imod fredningens formål.

Arealerne må ikke gødskes, sprøjtes, omlægges eller kalkes, og der må ikke tilskudsføres.

§ 7 Jagt

Jagt er ikke tilladt på arealet. Dog kan der foretages bestandsregulering, såfremt der bliver behov for det.

§ 8 Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænreguleringer, medmindre det sker som led i den naturgenopretning, som sker efter § 5.

§ 9 Bebyggelse, veje og tekniske anlæg m.v.

I fredningsområdet må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder eller andre lignende indretninger samt om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse.

Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der således ikke anbringes usædvanlige hegn, tårne og lignende eller master, herunder lysmaster, master for luftledninger til strømforsyning, og der må ikke anlægges sportspladser, motorbaner eller skydebaner eller etableres oplags- eller lossepladser. Der må endvidere ikke opstilles campingvogne i området.

Der må ikke anlægges nye veje i området.

§ 10 Offentlighedens adgang

Det fredede område skal holdes tilgængeligt for offentlighedens færdsel og ophold i overensstemmelse med de almindelige regler i naturbeskyttelsesloven.

Området skal endvidere holdes tilgængeligt for offentligheden på hegnede arealer.

De arealer, som er ejet af Gentofte Vandforsyning og hvor der foregår vandindvinding, er ikke tilgængelige for offentligheden.

Den til enhver tid gældende plejeplan skal sikre offentlighedens adgang gennem fastlæggelse af vej - og stiforløb, som tilgodeser et bredt sammensat publikum.

Fredningen er ikke til hinder for, at der kan etableres en sti til rekreativt formål, således som det fremgår af Frederiksborg Amts Naturstrategi 1996-2005 og Nivå delområdeplan, jf. bilag 4.

§ 11 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra bestemmelserne i §§ 5 - 9, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 12 Ophævelse af tidligere fredninger mv.

Nærværende fredningsforslag erstatter følgende kendelse på matr.nr. 2 c og 4 c Kettinge By, Blovstrød, som derfor delvis ophæves:

Overfredningsnævnets kendelse af 11. juli 1950.

- - - - -

IV. Forhandlinger

Den 4. august 1999 afholdt Fredningsnævnet for Frederiksborg Amt offentligt møde på Høveltegård Kursuscenter.

Danmarks Naturfredningsforenings repræsentanter redegjorde for baggrunden for fredningsforslaget, som har været flere år undervejs. I de seneste år har der været et tæt samarbejde om forslagens udarbejdelse mellem foreningen, Forsvaret, Skov- og Naturstyrelsen og de berørte kommuner. Skov- og Naturstyrelsen har for nylig udarbejdet en drifts- og plejeplan for området.

Formålet med fredningen er først og fremmest at sikre områdets bevarelse som naturområde på lang sigt. Fredningen har ikke til formål at ændre den nuværende anvendelse af arealet som militært øvelsesområde. Tilbage i 1989 var området i Hovedstadsrådets regionsplan betegnet som et område af interesse som byudviklingsområde. Bestemmelsen udgik af regionsplanen i 1993, hvor området i stedet blev betegnet som "særlig værdifuldt landskab". Der er kun 4 lodsejere, hvoraf Forsvarsministeriet er langt den største. Et lille arealet ejes af Gentofte Kommune i forbindelse

med vandindvinding, rensningsanlægget ejes af Allerød Kommune, og en lille parcel ejes af Indenrigsministeriet i forbindelse med Sandholmløjren. Området er stort set omkranset af gamle fredninger. Som det fremgår af de foreslåede fredningsbestemmelser, gribes der ikke ind i den nuværende brug af området, men der afstikkes en ramme for anvendelsen. Det er således præciseret at fredningsbestemmelserne først træder i kraft når forsvaret ikke længere ejer og/eller anvender området. Der er udlagt byggefelter, hvorover forsvaret frit kan råde med hensyn til opførelse af nye bygninger mv. Uden for byggefelterne kan større bygningsarbejder ikke finde sted uden fredningsnævnets tilladelse. Såfremt forsvaret forlader området, vil uudnyttede byggefelter automatisk blive omfattet af fredningen. Drifts- og plejeplanen vil være det centrale værktøj til at sikre naturværdierne, så længe forsvaret anvender området. Herefter skal der udarbejdes en permanent plejeplan, som vil ligge tæt op ad den nuværende.

En repræsentant for Forsvarets Bygningstjeneste takkede for det gode samarbejde med de involverede parter. Hele processen startede tilbage i begyndelsen af 1990'erne. Ifølge forslaget træder fredningen i sin helhed først i kraft, når forsvaret ikke længere ejer eller anvender området. At en del af området i perioder udlejes, vil ikke være tilstrækkeligt til, at fredningen træder i kraft. Forsvaret har kunnet tiltræde forslaget, fordi forsvarets forudsætninger herfor er blevet opfyldt.

En repræsentant for Skov- og Naturstyrelsen takkede også for det gode samarbejde, som har medført en stor tilfredshed og en bred opbakning bag forslaget. Styrelsen står fuldtud bag forslaget. Fredningen er meget speciel, idet området fremover først og fremmest er sikret ved den udarbejdede drifts- og plejeplan. Området har en særlig beliggenhed ikke langt fra hovedstaden og er under stort pres fra de omliggende byområder. Der er stor interesse for området, som rummer store fredningsværdier.

En repræsentant for Tisvilde Statsskovsdistrikt oplyste, at områdets skovområder er omfattet af den fredsskovskonstatering, som distriktet foretog for nogle år siden. Denne svarer meget godt til fredningsbestemmelserne i forslaget, som igen er i overensstemmelse med drifts- og plejeplanen. Det kræver distriktets tilladelse at udlægge skovområder til "urørt skov".

En repræsentant for Dansk Ornitologisk Forening oplyste, at foreningen er meget tilfreds med den udarbejdede drifts- og plejeplan og har stor sympati for fredningen. Foreningen vil fremsende en skriftlig anbefaling af forslaget til nævnet.

En mødedeltager beklagede, at der ikke i forslaget er ambitioner om at skabe en aktuel offentlig adgang til området eller dele heraf. Der er heller ingen bestemmelser herom i drifts- og plejeplanen, hvilket skyldes de militære myndigheders modstand. Friluftorganisationerne er ikke enige i forslaget, idet de bl.a. har et ønske om et stiforløb rundt om Sjælsø og derfor mener, at der skal medtages bestemmelser i forslaget om offentlighedens adgang allerede nu. Offentligheden har overhovedet ingen glæde af forslaget med mindre der gives en vis adgang.

En repræsentant for Frederiksborg Amt oplyste, at amtet fortsat arbejder på at få etableret et stiforløb rundt om Sjælsø.

En repræsentant for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité i Hørsholm oplyste, at man i foreningen indgående har diskuteret muligheden for på en eller anden måde at få en øget offentlig adgang til området. Det er vigtigt, at spørgsmålet behandles på nuværende tidspunkt, da det må tillægges stor betydning, at offentligheden får mulighed for at nyde området.

En repræsentant for Danmarks Naturfredningsforening oplyste, at foreningen overordnet er interesseret i en øget offentlig adgang til området, men det er ikke indeholdt i forslaget, da dette udspringer af et kompromis. Det er forslagets styrke, at det bygger på enighed mellem de involverede parter. Det ville være ønskeligt, at der kunne aftales en øget offentlig adgang.

En repræsentant for Forsvarets Bygningstjeneste bemærkede, at forsvaret benytter arealet i forbindelse med løsningen af sine opgaver, og at fredningen kun er for tiden efter militærets ophør hermed. Det er vanskeligt at forene forsvarets arbejde med en øget offentlig adgang. Forsvaret kan derfor ikke gå ind for en udvidelse af den offentlige adgang.

En repræsentant for Skov- og Naturstyrelsen oplyste, at drifts- og plejeplanen bygger på forsvarets anvendelse af området. Der er blevet mulighed for at besøge terrænet på faste dage hvert år. Der er

også forslag om et stiforløb gennem terrænet. Der er således tale om en balance mellem forsvarrets benyttelse af og offentlighedens adgang til området.

En repræsentant for miljøafdelingen i forsvarskommandoen oplyste, at der i den seneste militærstrategi udgivet af Forsvarsministeriet er indeholdt et ønske om, at offentlighedens adgang til de militære arealer øges mest muligt, men med hensyntagen til sikkerheden. Skydeterrænet er et af de hyppigst anvendte i landet og bruges som øvelsesområde ca. 300 dage om året - og ikke kun inden for normal arbejdstid. Det er derfor af sikkerhedsmæssige grunde vanskeligt at give offentligheden adgang selvom der etableres et stiforløb. Forsvaret har i drifts- og plejeplanen lempet på de tidligere restriktioner efter hårdt pres fra Skov- og Naturstyrelsen.

I forlængelse af mødet foretoges en besigtigelse af området under ledelse af den lokale terrænofficer.

Det blev under besigtigelse bl.a. oplyst, at fredsskoven på arealet er en lille rest af den gamle kirkeskov. Skoven ønskes udlagt som "urørt skov". Den har ikke været drevet forstmæssigt i 50 år og har bl.a. derfor et rigt fugle- og insektliv.

Der ligger en del gamle våbendepoter i skoven. Depoterne benyttes stadig. Der er ingen adgang til skoven efter mørkets frembrud, og skoven patruljeres om natten. Den indgår ikke som en del af øvelsesområdet og er kun åben for gennemgang.

Under besigtigelsen af Søbakken blev det oplyst, at denne bakke er områdets højeste punkt. Det er i drifts- og plejeplanen bestemt, at markerne omkring den ikke længere må dyrkes, men at græsset skal slås hvert tredje år af hensyn til naturen. Det er et problem, at arealerne køres op af bæltekøretøjerne, der laver så dybe hjulspor, at almindelige landbrugsmaskiner ikke kan køre der. Det overvejes, hvordan man kan løse problemet med at jævne jorden, så høet kan slås. Alternativt kan det være nødvendigt at knuse bevoksningen i stedet for at slå den.

En repræsentant for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité i Allerød, bemærkede, at det er vigtigt, at høslettet bevares af hensyn til vegetationen.

Om Sandholmsøerne og Drabæk Mose blev det oplyst, at der tidligere har været tørveskær i dem. Der arbejdes på at få ædelfiskene tilbage i søerne, som i dag kun rummer skidtfisk. Fiskebestanden

blev i sin tid udryddet i forbindelse med en forureningsulykke, og det stop, som Gentofte Vandværk har sat op i Ellebæk, forhindrer ædelfiskenes naturlige tilbagevenden til søerne. Der har været arrangeret en del naturvandring og udflugter i området, og interesserede kan altid ved henvendelse til militæret få adgang til guidede ture i området.

Under besigtigelsen af den nordlige del af området, kaldet "Ulerne", blev det oplyst, at der tidligere er gravet tegl og ler i området. I området står bl.a. en 200 år gammel eg som kaldes "Sparekasseegen". Egen har tidligere været belastet af militærkøretøjernes passage under den. Nu er ruterne lagt om af hensyn til egens bevarelse.

Senere skriftlige indlæg.

Frederiksborg Amt har ved brev af 7. september 1999 meddelt, at Frederiksborg Amtsråd den 19. august 1999 vedtog, at Frederiksborg Amt træder ind som medrejsere af fredningssagen.

I brevet er tillige anført:

"Det er af stor vigtighed for Frederiksborg Amt, at den viden om de af fredningen omfattede arealer, som lokale/regionale myndigheder er i besiddelse af, inddrages i forvaltningen af arealerne. Da det er staten, der er plejemyndighed på statsejede fredede arealer, vil plejeplanen for områderne ifølge den nuværende ordlyd i fredningsforslagets § 5 alene skulle udarbejdes af staten - vel at mærke såfremt området også efter militærets afgang er statsejede.

Frederiksborg Amt har såvel forudsætningerne som interessen for at deltage i planlægningen af f.eks. naturgenopretningstiltag (jf. § 5) og forhold omkring offentlighedens adgang (jf. § 10). Derfor vil amtet henstille til Fredningsnævnet, at fredningsforslagets § 5 udformes på en måde, så Frederiksborg Amt som medrejsere inddrages aktivt i udformningen af en plejeplan for de fredede arealer, også hvis disse er statsejede efter fredningens ikrafttræden.

Desuden ønsker vi at gøre opmærksom på, at det af afsnit 3 om Planlægnings- og fredningsmæssige forhold (s. 5) bør fremgå, at Frederiksborg Amts Regionplan 1997 udover de landskabelige interesser også beskriver etableringen af en rekreativ sti rundt om Sjælsø inden for planperioden."

Ved brev af 1. oktober 1999 har Allerød Kommune meddelt at Allerød Byråd den 15. september 1999 behandlede fredningsforslaget og besluttede at støtte fredningen.

I brevet er videre anført:

"Byrådet tager imidlertid forbehold overfor fredningsforslagets § 4, Retningslinier for vandindvinding og rensningsanlæg, sidste to afsnit:

"Rensningsanlæg på matr. nr. 17 c Sjælsmark By, Blovstrød, kan fortsatte i det nuværende omfang. Fredningen er ikke til hinder for mindre justeringer.

Såfremt vandindvinding og/eller rensningsanlæg ophører, skal alle tekniske anlæg fjernes af vedkommende ejer".

Allerød Kommune har overvejelser om at udvide renseanlægget med bl.a. slammineraliserings- anlæg, og kan derfor ikke acceptere, at der kun må ske mindre justeringer af det eksisterende anlæg fra begyndelsen af 90-erne.

Selvom vi ikke, jævnfør ovenstående, har planer om at nedlægge renseanlægget, mener vi det er urimeligt at pålægge kommunen at fjerne anlægget, hvis det engang ophører. Dette skal ses i sammenhæng med, at fredningsforslaget ikke pålægger staten at fjerne forsvarets anlæg i tilfælde af, at øvelsesaktiviteterne ophører."

Ved brev af 14. oktober 1999 har Birkerød Kommune meddelt, at byrådet i et møde den 15. september 1999 har vedtaget at støtte fredningsforslaget. Kommunen ønsker imidlertid ikke at være medrejsere af fredningssagen, idet kun en enkelt ejendom i kommunen berøres af forslaget.

I anledning af de modtagne indlæg har Danmarks Naturfredningsforening ved brev af 7. februar 2000 til nævnet udtalt følgende:

"Foreningen er indforstået med at der i fredningen åbnes mulighed for, at Sjælsmark rensningsanlæg, beliggende på matr.nr. 17 c Sjælsmark by, Blovstrød, kan udvides med et slammineraliseringsanlæg. Dog bør der kun åbnes mulighed for en udvidelse indenfor den matrikel der i dag tilhører Allerød Kommune, og altså ikke udenfor denne. Dette gælder alle dele af rensningsanlægget, herunder et eventuelt fremtidigt slammineraliseringsanlæg.

Foreningen anmoder om, at forslagets bestemmelse om, at såfremt vandindvinding og/eller rensningsanlæg ophører skal alle tekniske anlæg fjernes af vedkommende ejer, fastholdes.

Foreningen er indforstået med, at samme forpligtelse pålægges staten når og hvis forsvarets øvelsesaktiviteter ophører."

"Foreningen er indforstået med, at Frederiksborg Amt indføres som plejemyndighed i fredningsbestemmelsernes § 5. Såfremt arealet fortsat er statsejet efter militærets eventuelle afgang, bør dette dog ske i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen som er plejemyndighed for statsejede fredede arealer.

Da § 5 først træder i kraft når og hvis forsvaret forlader arealet, er det indtil videre Skov- og Naturstyrelsen der i samarbejde med Forsvaret udarbejder drift- og plejeplan for området. Dette bør fastholdes.

Foreningen er indforstået med, at det kommer til at fremgå af fredningsforslagets afsnit 3, at Frederiksborg Amts Regionplan 1997 udover de landskabelige interesser også beskriver etableringen af en rekreativ sti rundt om Sjælsø, som skal etableres inden for planperioden. Det skal bemærkes, at det er samme sti, som nævnes i næstsidste blok på fredningsforslagets side 5."

Forsvarets Bygningstjeneste har i brev af 19. april 2000 til fredningsnævnet kommenteret de ovenfor nævnte spørgsmål således:

"Omkring punkt 1. En eventuel forpligtelse for Staten til at fjerne tekniske anlæg, hvis områdets anvendelse som øvelsesplads ophører:

Forsvarets Bygningstjeneste finder ikke at kravet om fjernelse af tekniske anlæg ved rensningsanlægget kan sammenlignes med tekniske anlæg på øvelsesterrænet. Rensningsanlægget foreslås fredet straks med de bindinger, som dette medfører.

For øvelsesområdet træder fredningen først i kraft, jfr. § 2, den dag Forsvaret endeligt forlader hele eller dele af området. Sålænge Forsvaret anvender arealerne, reguleres disses pleje og drift, vejanlæg og mindre bygningsarbejder af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads, udarbejdet mellem Skov- og Naturstyrelsen og Forsvaret. Til brug for fremtidige byggerier er der i drifts- og plejeplanen udpeget 3 byggefelter, som gentages i fredningsforslaget.

I overensstemmelse med gældende regler vil Forsvaret, når brugen af øvelsesområdet ophører, tage skridt til at afhænde dette.

Som led i afhændelsen vil det indgå i forhandlingerne med ny ejer, at der vil træde en fredning i kraft for området, som det nu engang ser ud på det givne tidspunkt, med aftalte installationer og efter det har været drevet i overensstemmelse med den ovenfor nævnte drifts- og plejeplan for området. Det er Forsvarets Bygningstjenestes opfattelse, at den af Allerød Kommune foreslåede forpligtelse for Forsvaret til at fjerne tekniske anlæg, hvis områdets anvendelse som øvelsesplads ophører, er i strid med intensionerne omkring fremsættelsen af fredningsforslaget, idet der vil være tale om yderligere fredningsrestriktioner med tilbagevirkende kraft.

Omkring punkt 2. Frederiksborgs Amts ønske om at Amtet inddrages som plejemyndighed:

Forsvarets Bygningstjeneste ser intet til hinder for en omformulering af fredningsforslagets § 5, således at Frederiksborg Amt indtræder i plejemyndigheden den dag fredningen træder i kraft.

Omkring punkt 3. fastlæggelse af et eventuelt erstatningskrav som følge af den forestående fredning:

Det er Forsvarets Bygningstjenestes opfattelse, at fredningen vil medføre et formuetab for Forsvaret, som kan berettige at der udbetales erstatning. Som nævnt ovenfor vil Forsvaret tage skridt til afhændelse af øvelsesområdet den dag brugen af øvelsesområdet ophører. Det faktum, at der vil ske ikrafttræden af en fredning vil utvivlsomt påvirke ejendommens handelsværdi. Hvad ejendommens handelsværdi på det givne tidspunkt vil andrage med og uden fredning finder Forsvarets Bygningstjeneste ikke at der kan tages stilling til på nuværende tidspunkt. Det er derfor Forsvarets Bygningstjenestes opfattelse, at afgørelsen af erstatningsspørgsmålet skal udskydes til afgørelse på det tidspunkt, hvor fredningen af øvelsesområdet træder i kraft."

Danmarks Naturfredningsforening har ved brev af 9. maj 2000 kommenteret ovennævnte brev af 19. april 2000 fra Forsvarets Bygningstjeneste således:

"Om fredningens ikrafttræden

Fredningen som sådan træder i kraft når Fredningsnævnet har vedtaget en fredningskendelse, og denne offentliggøres. §§ 3 og 5-12 træder imidlertid først i kraft den dag forsvaret endeligt forlader hele eller dele af arealet. Indtil da reguleres arealet af de øvrige bestemmelser i fredningsforslaget og af den drifts- og plejeplan for Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads, som er udarbejdet i et samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Forsvaret.

Om erstatning

Området, som foreningen foreslår fredet, var indtil 1993 omfattet af Hovedstadsrådets regionplan 1989 og udpeget som område med regionplanmæssige interesser for en fremtidig erhvervs- lokalisering. I regionplan 1993 for Frederiksborg Amt var denne arealreservation imidlertid ophævet, blandt andet på grund af de mange fredningsinteresser i området. Der kan således ikke påberåbes egentlig fredningserstatning i forbindelse med fredningen.

Om fremtidig pleje af arealet

Frederiksborg Amt har tidligere i et brev til Fredningsnævnet anmodet om, at forslagens § 5 udformes på en måde, så amtet bliver inddraget aktivt i udformningen af en plejeplan for de fredede arealer, også hvis disse er statsejede efter fredningens ikrafttræden. Forsvarets Bygningstjeneste har hertil bemærket, at man intet ser til hinder for en omformulering af forslagens § 5, som tilgodeser dette. Foreningen skal til dette bemærke, at det normalt er sådan, at statsejede arealer plejes af staten."

Frederiksborg Amt har ved brev af 13. juni 2000 redegjort for de regionplanmæssige forhold og disses betydning for en evt. erstatning til Forsvaret i forbindelse med fredningssagen således:

"I Frederiksborg Amts gældende regionplan (Regionplan 1997) er arealerne berørt af fredningssagen udpeget som beskyttelsesområde, med både biologiske og landskabelige interesser. Dette gælder for hele arealet. Derudover er dele af området lavbundsareal. De ovennævnte beskyttelsesinteresser er omfattet af retningslinie 4. 1. i Regionplanen.

Det betyder, at der ikke må inddrages arealer til byudvikling eller opføres bygninger eller anlæg, der ikke er nødvendige for driften af landbrug m.v. Ligeledes må tilstanden i områderne kun ændres, hvis det ikke forringer områdernes kvaliteter. I Regionplan 2001, der for øjeblikket er under udarbejdelse, forventes det, at arealerne fortsat vil være beskyttelsesområde.

Således er der allerede på nuværende tidspunkt klare grænser for, hvordan arealerne ville kunne anvendes, hvis Forsvaret solgte disse. En gennemførelse af fredningen vil således ikke betyde, at Forsvaret bliver frataget muligheden for at frasælge området til boligudstyknings eller erhvervsudvikling, da disse muligheder heller ikke på nuværende tidspunkt er aktuelle.

Derfor mener Frederiksborg Amt ikke, at fredningen vil medføre rådighedsindskrænkninger, som vil reducere ejendommens handelsværdi. Dermed er der heller ikke umiddelbart basis for at udbetale erstatning. Amtet finder ikke, at der er grund til at udskyde erstatningsspørgsmålet og at dette bør afklares i forbindelse med nævnets afgørelse af fredningsspørgsmålet.

Frederiksborg Amt er opmærksom på, at arealerne - bl.a. på grund af beliggenheden - i fremtiden vil være meget attraktive at inddrage til byudvikling eller lignende. Derfor finder vi, at det er vigtigt at gennemføre fredningen, så det åbne landskab ved Sjælsøs vestende og de biologiske, landskabelige og rekreative interesser forbundet hermed sikres effektivt."

Forsvarets Bygningstjeneste har ved brev af 17. juli 2000 kommenteret Frederiksborg Amts ovenfor refererede redegørelse således:

"Forsvarets Bygningstjeneste skal indledningsvis henviser til ref. c. [brev af 19. april 2000], hvori Forsvarets Bygningstjeneste giver udtryk for, at afgørelse af erstatningsspørgsmålet skal henskydes til det tidspunkt, hvor fredningen træder ikraft.

Fredningsforslaget for Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads adskiller sig fra andre fredningsforslag, idet ikrafttrædelsestidspunktet ikke er tidsmæssigt fastsat, men er udskudt til det tidspunkt, hvor en nuværende anvendelse af området ophører og Forsvarets ejerskabs af området ophører, hvorved en anden anvendelse kan indtræde. Området reserveres så at sige til fredning.

Forsvarets Bygningstjeneste finder det meget naturligt, at det er gældende lovgivning, herunder regionplanlægningen, på det tidspunkt, hvor fredningen rent faktisk træder i kraft, der lægges til grund for stillingtagen til erstatningsspørgsmålet. Forsvarets Bygningstjeneste finder således ikke at nugældende forhold skal være afgørende for et erstatningsspørgsmål for en fredning, hvis ikrafttræden ikke er indtruffet.

I den forbindelse skal Forsvarets Bygningstjeneste henvise til at Hovedstadens Udviklingsråd pr. 1. juli 2000 har overtaget regionplankompetencen fra Københavns og Frederiksberg Kommuner samt fra de 3 hovedstadsamter: Frederiksborg, Københavns og Roskilde Amt. Det kan således ikke afvises, at regionplanlægningen for det samlede hovedstadsområde vil kunne ændre udseende, når der sker planlægning for det samlede område.

Forsvarets Bygningstjeneste skal således fastholde, at afgørelse af erstatningsspørgsmålet for fredningen skal udskydes til afgørelse på det tidspunkt, hvor fredningen af øvelsesområdet træder i kraft. - - -"

Der er ikke modtaget tilkendegivelser fra Hørsholm og Allerød Kommuner om at de ønsker at indtræde som medrejsere af fredningssagen.

V. Fredningsnævnets afgørelse.

På grundlag af det foreliggende fredningsforslag, de modtagne mundtlige og skriftlige indlæg i sagen samt de foretagne besigtigelser, rådslagninger og votering skal nævnet udtale:

A. Fredningens formål:

Nævnet kan tiltræde at de i forslaget med senere tilføjelse angivne formål

- at området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling,
- at de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres,
- at de kulturhistoriske værdier bevares,
- at områdets fremtidige rekreative anvendelse, herunder etablering af en rekreativ sti rundt om Sjælsø, bevares og forbedres,
- at området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg

kan begrunde at der ved fredning fastsættes de fornødne fredningsbestemmelser som nedenfor bestemt.

B. Fredningens afgrænsning:

Nævnet finder den foreslåede afgrænsning hensigtsmæssig til opnåelse af det angivne formål og kan derfor tilslutte sig den foreslåede geografiske udstrækning.

C. Fredningens indhold:

Nævnet kan tiltræde de bestemmelser i fredningsforslaget der ikke har været særligt kommenteret under sagens behandling. Nævnet har følgende bemærkninger til de fredningsbestemmelser der under sagens behandling har været genstand for mundtlige eller skriftlige indlæg eller særlige overvejelser i øvrigt.

1. Allerød Kommunes rensningsanlæg

Nævnet kan tiltræde, at fredningen ikke skal være til hinder for at der på Allerød Kommunes rensningsanlæg på matr. nr. 17 c Sjælsmark by, Blovstrød etableres et slammineraliseringsanlæg. Nævnet finder det bedst stemmende med fredningens formål at opretholde pålægget til kommunen om at fjerne de tekniske installationer ved ophør af brugen af rensningsanlægget.

2. Fjernelse af tekniske installationer fra Forsvarets arealer

Under henvisning til, at fredningen af de af Forsvaret ejede arealer først træder i kraft, når Forsvaret ikke længere ejer/bruger arealerne, og til at spørgsmålet ikke har været inddraget i de forudgående forhandlinger om fredningsforslaget mellem Forsvaret og Danmarks Naturfredningsforening, finder nævnet det ikke grundlag for at pålægge Forsvaret at fjerne eksisterende tekniske anlæg, når øvelsesaktiviteterne på arealerne ophører.

3. Inddragelse af Frederiksborg Amt i udarbejdelse af plejeplan

Af de grunde der er nævnt i Frederiksborg Amt brev af 7. september 1999 til nævnet, gengivet ovenfor side 13-14, finder nævnet at Frederiksborg Amt bør sikres medindflydelse på udformningen af plejeplanen ifølge § 5. Dette skal gælde uanset hvem der er udøvende plejemyndighed, når fredningen af de af Forsvaret ejede arealer træder i kraft. Det tilføjes derfor til § 5, at plejeplanen skal udarbejdes i samarbejde med Frederiksborg Amt.

4. Adgang til de militære øvelsesarealer

Allerede som følge af, at fredningens ikrafttræden er udsat for de militære øvelsesarealer, jf. § 2, finder fredningsnævnet ikke grundlag for at træffe bestemmelse om en aktuel, forøget adgang for offentligheden til disse arealer.

5. Erstatning

Ingen af ejerne af de ejendomme, for hvilke fredningen straks træder i kraft, har nedlagt påstand om erstatning. Der tillægges ikke disse ejere erstatning efter naturbeskyttelseslovens § 39.

Forsvarets Bygningstjeneste, for hvis ejendomme fredningen først træder i kraft, når Forsvaret ikke længere ejer eller bruger ejendommene, har forbeholdt sig erstatning og nedlagt påstand om, at spørgsmålet først behandles ved fredningens ikrafttræden.

Frederiksborg Amt og Danmarks Naturfredningsforening har heroverfor anført, at arealerne er således beskrevet i Amtets gældende og kommende regionsplan, at det allerede nu kan konstateres, at de ikke vil kunne sælges til boligudstyknig eller erhvervsudvikling. Der er derfor grundlag for fredningsnævnet til allerede nu at træffe bestemmelse om, at fredningen af Forsvarets arealer ikke giver anledning til erstatning.

For så vidt angår de af Forsvarets Bygningstjeneste ejede arealer træder denne fredningsafgørelse ikke i kraft ved afgørelsens datering. Det er derfor ikke nødvendigt at der ved afgørelsen tillige træffes bestemmelse for disse arealer om erstatning efter naturbeskyttelseslovens § 39. Hertil kommer at det aktuelt er uvist om eller hvornår Forsvaret måtte ophøre med sin brug af arealerne til øvelsesformål og dermed uvist, om eller hvornår fredningen træder i kraft for disse arealer. Under disse omstændigheder finder nævnet, at Forsvarets Bygningstjeneste ikke bør afskæres fra at lade et evt. erstatningskrav behandle på det retlige og faktiske grundlag der foreligger, når fredningsbestemmelserne træder i kraft. Nævnet tager derfor Forsvarets Bygningstjenestes påstand til følge om, at spørgsmålet om evt. erstatning som følge af fredningen udsættes til det tidspunkt, da fredningen bliver gældende for denne lodsejer.

Fredningsnævnet træffer afgørelse i overensstemmelse med det foran anførte, hvorfor

b e s t e m m e s:

Fredningen har til formål ved fastlæggelse af de nedenfor anførte fredningsbestemmelser at sikre

- at området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling,

- at de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres,
- at de kulturhistoriske værdier bevares,
- at områdets fremtidige rekreative anvendelse, herunder etablering af en rekreativ sti rundt om Sjælsø, bevares og forbedres,
- at området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg.

Med det angivne formål fredes derfor følgende ejendomme:

Tilhørende Forsvarets Bygningstjeneste, Frederiksholms Kanal 30, Postboks 24, 1001 København K:

matr. nr. 1 b, 4 b, 4 a Blovstrød by, Blovstrød

matr. nr. 13 a, 4 c, 2 c Kettinge by, Blovstrød

del af matr. nr. 17 a Sjælsmark by, Blovstrød

del af matr. nr. 1 a samt 1 e, 4 h, 4 e og 4 f Sandholm by, Blovstrød

matr. nr. 10 a Sjælsø Ejerlav, Blovstrød

del af matr. nr. 4 b, del af matr. nr. 4 a, del af matr. nr. 4 c samt 5 Sandholm , Blovstrød

del af matr. nr. 41 a, del af matr. nr. 3 i samt 42, del af matr. nr. 2 g samt 8 l, 10 c og del af matr. nr. 2 a Høvelte by, Blovstrød,

matr. nr. 100 b og 114 Birkerød by, Birkerød

matr. nr. 11 n Blovstrød by, Blovstrød

Tilhørende Indenrigsministeriet v/ Udlændingestyrelsen, Ryegade 53, 2100 København Ø

del af matr. nr. 1 f Sandholm by, Blovstrød

Tilhørende Allerød Kommune, Rådhusvej 1, 3450 Allerød

matr. nr. 17 c Sjælsmark by, Blovstrød

Tilhørende Gentofte Kommune, Rådhuset, 2920 Charlottenlund

matr. nr. 6 Sandholm, Blovstrød

matr. nr. 12, 11 og 10 b Sjælsø Ejerlav, Blovstrød

ved pålæg af følgende

s e r v i t u t b e s t e m m e l s e r :

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at sikre:

- at området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling,
- at de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres,
- at de kulturhistoriske værdier bevares,
- at områdets fremtidige rekreative anvendelse bevares og forbedres,
- at området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg.

§ 2 Den militære anvendelse

Fredningen hindrer ikke, at den militære anvendelse kan fortsatte som hidtil. Så længe arealerne ejes og/eller anvendes af af forsvaret, reguleres arealernes drift og pleje, vejanlæg og mindre bygningsarbejder af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads, udarbejdet i samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Forsvaret.

I forbindelse med eventuelle fremtidige udvidelser af de eksisterende kasernearealer er der udpeget tre byggefelt 1, 2 og 3. Det er ikke tilladt at opføre større bygningskomplekser uden for disse tre byggefelt. Byggefelterne må kun benyttes til forsvarets formål.

De tre byggefelt reguleres ikke af fredningen, når udnyttelsen er til forsvarets formål. Såfremt forsvaret ikke længere ejer og/eller anvender arealet, er byggefelterne omfattet af fredningsbestemmelserne. Byggefelterne udgår helt eller delvist af fredningen i det omfang de bliver bebygget med dertil knyttede friarealer.

Nedenstående §§ 3 og 5-12 træder følgelig først i kraft den dag forsvaret hverken ejer eller anvender hele eller dele af området.

§ 3 Bevaring

De fredede arealer skal fastholdes og forbedres som et stort, sammenhængende overdrevsområde med vådområder, krat og mindre skovbevoksninger.

§ 4 Retningslinier for vandindvinding og rensningsanlæg

Den vandindvinding der foregår på matr.nr.ene 6 Sandholm, Blovstrød samt 10 b, 11 og 12 Sjælsø Ejerslev, Blovstrød kan fortsatte som hidtil.

Færdsel på kildepladsen af vandforsyningens personale samt vedligeholdsarbejder på borer, ledninger og kørespor samt anlæggelse af erstatningsboringer kan frit foregå som hidtil, uden først at skulle indhente fredningsnævnets godkendelse. Dette dog under forudsætning af, at den samlede vandindvinding holdes på samme niveau som hidtil, og fortsat kun finder sted på førnævnte matrikelnumre.

Rensningsanlæg på matr.nr. 17 c Sjælsmark By, Blovstrød, kan fortsatte i det nuværende omfang. Fredningen er ikke til hinder for at der på ejendommen etableres et slammineraliseringsanlæg og i øvrigt foretages mindre justeringer.

Såfremt vandindvinding og/eller rensningsanlæg ophører, skal alle tekniske anlæg fjernes af vedkommende ejer.

§ 5 Naturpleje og naturgenopretning

Naturpleje og naturgenopretning skal udføres i henhold til en plejeplan, udarbejdet af plejemyndigheden, som erstatter den for forsvaret til enhver tid gældende drifts- og plejeplan. I denne plan fastlægges konkrete bestemmelser for områdets anvendelse, pleje og forbedring.

Planen skal følge principperne og beskyttelsesniveauet for den på det tidspunkt gældende drifts- og plejeplan.

Fredningen er ikke til hinder for, at naturgenopretningstiltag kan finde sted, når disse forudgående er fastlagt i plejeplanen. Naturgenopretningstiltag kan finde sted efter aftale med vedkommende ejer.

Plejemyndigheden har ret til uden udgift for vedkommende ejer at lade foretage naturpleje til opfyldelse af fredningens formål.

Plejeplanen skal udarbejdes i samarbejde med Frederiksborg Amt og godkendes af Fredningsnævnet.

§ 6 Retningslinier for skov- og landbrugsdrift

Løvskov skal opretholdes.

Skovdriften skal fortsat være ekstensiv. Der skal konsekvent anvendes løvtræ ved foryngelser. På lang sigt bør skovområderne udvikle sig til mindre lunde af hjemmehørende løvtræsarter, der drives i plukhugst eller henligger som urørt skov.

Arealerne må ikke tages ind i en landbrugsmæssig omdrift.

Græsning kan finde sted som led i plejeforanstaltningerne, jf. § 5, eller i det omfang det ikke strider imod fredningens formål.

Arealerne må ikke gødskes, sprøjtes, omlægges eller kalkes, og der må ikke tilskudsfodres.

§ 7 Jagt

Jagt er ikke tilladt på arealet. Dog kan der foretages bestandsregulering, såfremt der bliver behov for det.

§ 8 Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænreguleringer, medmindre det sker som led i den naturgenopretning, som sker efter § 5.

§ 9 Bebyggelse, veje og tekniske anlæg m.v.

I fredningsområdet må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder eller andre lignende indretninger samt om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse.

Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der således ikke anbringes usædvanlige hegn, tårne og lignende eller master, herunder lysmaster, master for luftledninger til strømforsyning, og der må ikke anlægges sportspladser, motorbaner eller skydebaner eller etableres oplags- eller lossepladser. Der må endvidere ikke opstilles campingvogne i området.

Der må ikke anlægges nye veje i området.

§ 10 Offentlighedens adgang

Det fredede område skal holdes tilgængeligt for offentlighedens færdsel og ophold i overensstemmelse med de almindelige regler i Naturbeskyttelsesloven.

Området skal endvidere holdes tilgængeligt for offentligheden på hegnede arealer.

De arealer, som er ejet af Gentofte Vandforsyning og hvor der foregår vandindvinding, er ikke tilgængelige for offentligheden.

Den til enhver tid gældende plejeplan skal sikre offentlighedens adgang gennem fastlæggelse af vej - og stiforløb, som tilgodeser et bredt sammensat publikum.

Fredningen er ikke til hinder for, at der kan etableres en sti til rekreativt formål, således som det fremgår af Frederiksborg Amts Naturstrategi 1996-2005 og Nivå delområdeplan, jvf. bilag 4.

§ 11 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra bestemmelserne i § § 5 - 9, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 12 Ophævelse af tidligere fredninger mv.

Nærværende fredningsforslag erstatter følgende kendelse på matr.nr. 2 c og 4 c Kettinge By, Blovstrød, som derfor delvis ophæves:

Overfredningsnævnets kendelse af 11. juli 1950.

§ 13 Erstatning.

Der tillægges ikke erstatning som følge af fredningen til følgende lodsejere:

Indenrigsministeriet v/ Udlændingestyrelsen, Allerød Kommune og Gentofte Kommune.

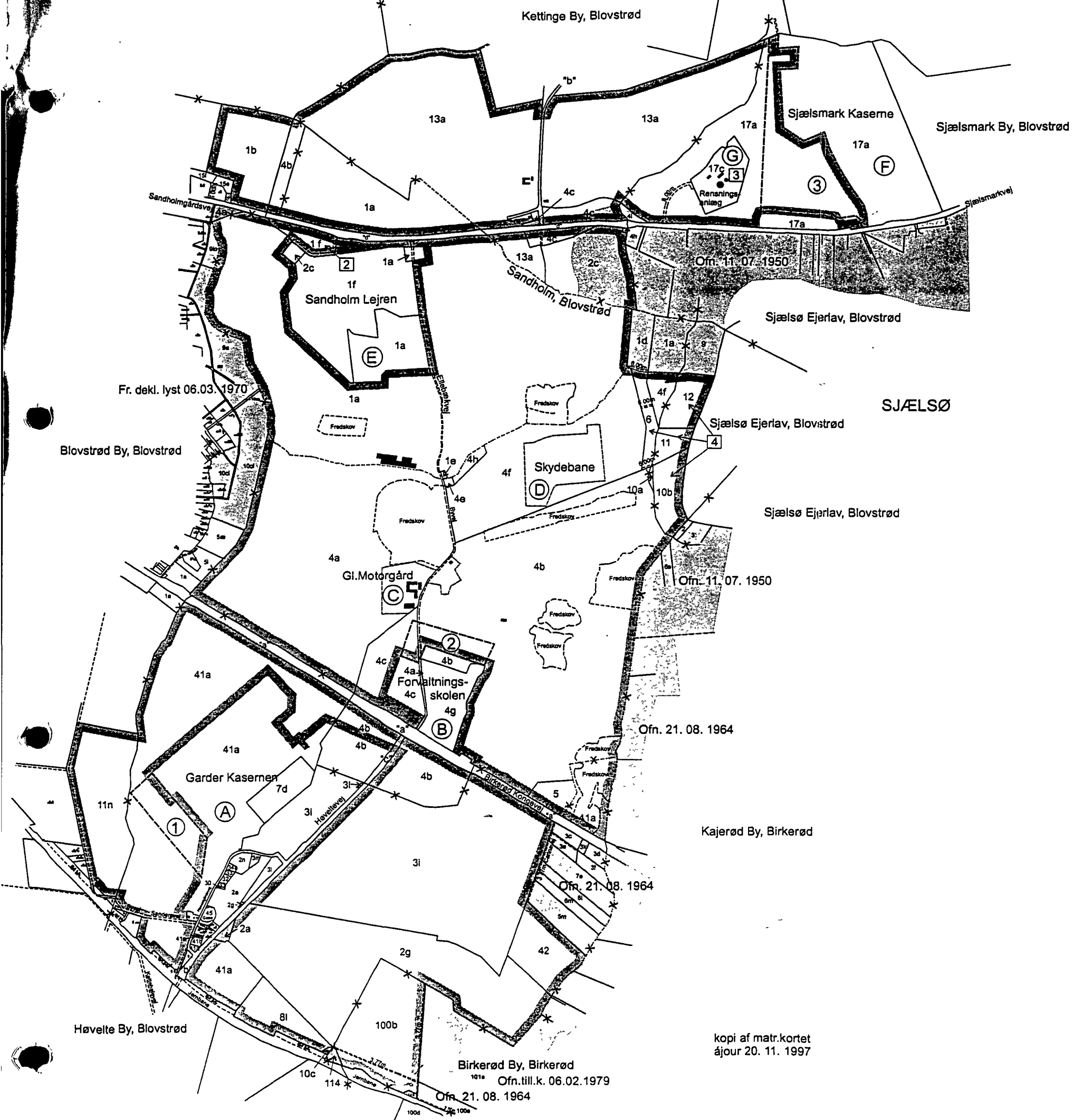
For lodsejeren, Forsvarets Bygningstjeneste, træffes ingen afgørelse om erstatning, idet spørgsmålet herom udsættes til afgørelse, når fredningen er trådt i kraft for denne lodsejers ejendomme, jf. § 2.

Afgørelsen er vedlagt et kort over det fredede område samt en areal- og lodsejerfortegnelse hvortil kortet henviser.

Afgørelsen vil være at tinglyse forud for pantegæld på de af afgørelsen omfattede ejendomme.

Denne afgørelse kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 43 indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K af ejere og brugere, hvortil afgørelsen er sendt, enhver der under sagen har givet møde for nævnet eller fremsat ønske om underretning om sagens afgørelse, statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af fredningen, samt organisationer m.v. som antages at have væsentlig interesse i fredningen. De dele af fredningen, der vedrører erstatning, kan kun påklages af den, der anses sig for berettiget til erstatning. En evt. klage skal indgives skriftligt til Naturklagenævnet inden 4 uger fra den offentlige bekendtgørelse af denne afgørelse.

Niels Olesen Svend Melby Thorkild Bendsen Morten Ulf Jørgensen Knud Clausen
nævnets formand

Løsnr.:	Matr.nr.: Ejerlav:	Ejer:	Ønskes fredet:		Heraf omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser om:			Tidligere fredet	Bemærkninger
			Ca.ha.:	Antal lodder:	Beskyttelses-linier strand, sø, å og fortidsminder §§15, 16 og 18 Ca.ha.	Beskyttelseslinier skov og kirkeomgivelser §§17 og 19 Ca.ha.	Søer, vandløb, mose, strandenge, strandsump, ferske enge, overdrev m.m. §3 Ca.ha.		
1	1 b Blovstrød By, Blovstrød	Forsvarets Bygningstjeneste Frederiksholms Kanal 30 Postboks 24 1001 København K	7,9	1					landbrug
	4 b		1,6	1					skovlod, fredskov, landbrug
	4 a smst.		0,4	1					landbrug
	13 a Kettinge By, Blovstrød		60,50	3					
	4 c		3,1	3				28.07.1950	ofn., landbrug
	2 c smst.		6,5	1				do	do, do
	del af 17 a Sjælsmark By, Blovstrød		21,7	1					
	del af 1 a Sandholm By, Blovstrød		87,0	2					landbrug, 3,1 ha fredskov
	1 e		00,04	1					landbrug
	4 h		0,5	1					
	4 e og		0,9	1					
	4 f smst.		20,40	2					
	10 a Sjælsø Ejerlav, Blovstrød		00,09	1					
	del af 4 b Sandholm, Blovstrød		69,80	3					9,0 ha fredskov

Lb.nr.:	Matr.nr.: Ejerlav:	Ejer:	Ønskes fredet:		Heraf omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser om:			Tidligere fredet	Bemærkninger
			Ca.ha.:	Antal lodder:	Beskyttelses-linier strand, sø, å og fortidsminder §§15, 16 og 18 Ca.ha.	Beskyttelseslinier skov og kirkeomgivelser §§17 og 19 Ca.ha.	Søer, vandløb, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge, overdrev m.m. §3 Ca.ha.		
	del af 4 a Sandholm, Blovstrød		48,1	1					7,0 ha fredskov
	del af 4 c og 5 smst.		4,7 1,4	1 -1					
	del af 41 a Høvelte By, Blovstrød		57,70	3					2,5 ha fredskov
	del af 3 i 42		40,20 4,7	1 1					
	del af 2 g 8 l		27,30 3,8	1 1					
	10 c og del af 2 a smst.		00,06 0,2	1 1					
	100 b Birkerød By, Birkerød		10,10	1					
	114 smst.		0,2	1					
	11 n Blovstrød By, Blovstrød		<u>11,00</u>	1					
			489,89						

Lb.nr.:	Matr.nr.: Ejerlav:	Ejer:	Ønskes fredet:		Heraf omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser om:			Tidligere fredet	Bemærkninger
			Ca.ha.:	Antal lodder:	Beskyttelses-linier strand, sø, å og fortidsminder §§15, 16 og 18 Ca.ha.	Beskyttelseslinier skov og kirkeomgivelser §§17 og 19 Ca.ha.	Søer, vandløb, moser, strandenge, strandsump, ferske enge, overdrev m.m. §3 Ca.ha.		
2	del af 1 f Sandholm By, Blovstrød	Indenrigsministeriet v/ Udlændingestyrelsen Ryesgade 53 2100 København Ø	2,5	1					
3	17 c Sjælsmark By, Blovstrød	Allerød Kommune Rådhusvej 1 3450 Allerød	3,3	1					Sjælsmark Renseanlæg
4	6 Sandholm, Blovstrød	Gentofte Kommune Rådhuset 2920 Charlottenlund	1,4	1					Vandforsyningsanlæg
	12 Sjælsø Ejerlav, Blovstrød		2,4	1					
	11 og		1,2	1					
	10 b smst.		2,6 7,6	1					
		I alt	503,29						

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07944.00

Dispensationer i perioden: 14-12-2001

Fredningsnævnet for Frederiksborg Amt

Sct. Anna Gade 5 A, 3000 Helsingør
Tlf. 49258120 Fax. 49214686

REG. NR. 7974.00
Den **14 DEC. 2001**

Hørsholm Kommune
Rådhuset
Ådalsparkvej 2
2970 Hørsholm

Vedr. FS 107/01. Matr. nr. 17 a Sjælsmark by, Blovstrød, beliggende Sjælsmarkvej 10, Hørsholm Kommune. Deres j.nr. 2001-0607.

Ved skrivelse af 11. december 2001 har Hørsholm Kommune på vegne af Nesa ansøgt fredningsnævnet om tilladelse til at etablere et anlæg af elkabler med spændinger til og med 20 kV samt transformerstation med grundareal på højst 5 m² på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 17.11.2000 om fredning af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads i Allerød, Hørsholm og Birkerød Kommuner. Ifølge afgørelsens § 9 om bebyggelse, veje og tekniske anlæg m.v. må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder eller andre lignende indretninger. Ligeledes må der ikke etableres faste konstruktioner eller anlæg.

Det vurderes, at en realisering af det ansøgte vil være af underordnet betydning i forhold til fredningens formål.

I medfør af bekendtgørelse nr. 721 af 7. september 1997 om forretningsorden for fredningsnævn § 9, stk. 4 meddeler jeg derfor på nævnets vegne tilladelse til det ansøgte.

Tilladelsen bortfalder i henhold til naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse.

adsu 2001-1211/2-0014

Afgørelsen kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet af adressaten for afgørelsen, ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, offentlige myndigheder og lokale foreninger o.lign., som har en væsentlig interesse i afgørelsen samt landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser. En eventuel klage stiles til Naturklagenævnet og indsendes til fredningsnævnet.

Den meddelte tilladelse må derfor ikke udnyttes før klagefristens udløb. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet, jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3.

Thorkild Bendsen
nævnets formand

Kopi af skrivelsen er sendt til:

Forsvarets Bygningstjeneste, Frederiksholms Kanal 30, Postboks 24, 1001 København K
NESANET A/S, Dam Holme 1, 3660 Stenløse
Frederiksborg Amt, Landskabsafdelingen
Skov- og Naturstyrelsen
Danmarks Naturfredningsforening
Friluftsrådet
Friluftsrådets amtsformand, Poul Erik Pedersen
Dansk Ornitologisk Forenings lokalafd. for Københavnsområdet, att. Fredningsudvalget

Fredningsnævnet for Nordsjælland

Sdr. Jernbanevej 18B

3400 Hillerød

Tlf. 47 33 87 00

Fax. 47 33 87 80

E-mail: nordsjaelland@fredningsnaevn.dk

Den 15. maj 2011 traf Fredningsnævnet for Nordsjælland afgørelse i sagen:

FS 024/2011 – Ansøgning om godkendelse af etablering af et sparebassin på ejendommen matr. nr. 17c Sjælsmarks By, Blovstrød, Hørsholm Kommune

Ansøgningen:

Ved skrivelse af 29. marts 2011 har Hørsholm Kommune videresendt en ansøgning om godkendelse af etablering af et såkaldt sparebassin på ovennævnte ejendom. Af henvendelsen fremgår:

”.....

Ansøgningen

Der ansøges om at etablere et græsklædt jordbassin på ca. 33 x 33 m - altså et græsklædt areal på ca. 1000 m² omkranset af en jordvold med en højde på 1 m over eksisterende terræn. Bassinet formål er at forhindre at urensset spildevand udledes fra renseanlægget ved spidsbelastninger/regnskyl. Omkring indløbet til jordbassinet består bassinafgrænsningen dog af betonkonstruktion med et areal på ca. 19 m². Ca. 36 m² af bassinbunden ved indløbet er udført som betonplade, hvor resten af bassinets ca. 1000 m² er græsbevokset.

Vurdering

I henhold til fredningens § 4 er fredningen ikke til hinder for udførelse af et slammineraliseringsanlæg. Et slammineraliseringsanlæg består ud over lukkede rørsystemer af et mineraliseringsbassin hvori slammet anbringes og hvor der over tid sker en biologisk omsætning af slammet. Normalt tilplanlægges bassinet med tagrør og tømmes ca. hver tiende år. Et slambassin, dimensioneret til kapaciteten på Sjælsmark Renseanlæg ville have et areal på mellem 1800m² og 3000m².

Det ansøgte sparebassin har et areal på 1000 m². Ud over at være mindre miljøbelastende (mindre lugtgener mm) vil det ansøgte sparebassin ikke visuelt adskille sig væsentligt fra et slammineraliseringsanlæg.

Det ansøgte bassin vil i normalsituationen være tomt og fremtræde som et græsareal omgivet af en græsklædt jordvold og ikke give anledning til særlige lugtgener eller andre miljøpåvirkninger. Hertil kommer at sparebassinet vil være medvirkende til at udledningen af urensset spildevand til Sjælsø vil blive reduceret betydeligt. Ved spidsbelastninger/store regnskyl vil der være spildevand i bassinet.

Sparebassinets visuelle påvirkning af området udenfor renseanlægget vil være meget begrænset. Arealet hvor renseanlægget er placeret er omgivet af et afskærmende beplantningsbælte hvis tilstedeværelse er sikret ved § 9.3 i Lokalplan 90 Sjælsmark Renseanlæg.

På ovennævnte baggrund vurderes det at fredningen ikke vil være til hinder for at det ansøgte sparebassin etableres jfr. fredningens § 4.”

I forbindelse med skrivelsen af 29. marts 2011 er bilagt ansøgningsoplysninger og tegningsmateriale.

Fredningsbestemmelser:

De for ansøgningen relevante fredningsbestemmelser er fastsat ved kendelse af 17. november 2000 fra Fredningsnævnet for Frederiksborg Amt og vedrører fredningen af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads i Allerød, Hørsholm og Birkerød kommuner. Fredningen har til formål at sikre, at det fredede område ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling, at sikre at de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres, at de kulturhistoriske værdier bevares, at områdets fremtidige rekreative anvendelse bevares og forbedres og at området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg. I fredningsbestemmelsernes § 4 er der blandt andet fastsat bestemmelser vedrørende et rensningsanlæg på den for denne sag relevante ejendom. Det fremgår således blandt andet, at rensningsanlægget kan forsætte i det nuværende omfang, og at fredningen ikke er til hinder for at der etableres et slammineraliseringsanlæg og at der i øvrigt foretages mindre justeringer.

Øvrige udtalelser:

Danmarks Naturfredningsforening, Hørsholm afdeling, har i skrivelse af 18. april 2011 blandt andet tilkendegivet, at det ansøgte bassin er hensigtsmæssigt placeret og udformningen tilpasset terrænet samt at foreningen ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Naturstyrelsen Roskilde har i skrivelse af 26. april 2011 meddelt, at styrelsen kan tilslutte sig Hørsholm Kommunes vurdering af det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet finder at kunne lægge til grund, at ansøgningen om dispensation fra fredningsbestemmelserne ikke vil stride mod fredningens formål og vil være af underordnet betydning i forhold til dette. Fredningsnævnet finder endvidere, at det ansøgte ikke er hindret af de hensyn, som fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2-4. Fredningsnævnet meddeler herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte. Fredningsnævnet forudsætter herved, at det ansøgte udføres og foretages i overensstemmelse med de i forbindelse med ansøgningen meddelte oplysninger og det indsendte tegningsmateriale.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand i medfør af § 10, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1173 af 11. november 2006 om forretningsorden for fredningsnævn.

Tilladelsen må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen på 4 uger, jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, jf. stk.1.

Tilladelsen bortfalder efter naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Tilladelsen omfatter ikke eventuelle tilladelser, som skal meddeles af andre myndigheder.

Toftager
nævnnsformand

Vejledning om klage

Afgørelsen kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af adressaten for afgørelsen, ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, offentlige myndigheder og lokale foreninger og lignende, som har væsentlig interesse i afgørelsen samt landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser. Klage skal stiles til Natur- og Miljøklagenævnet og sendes til Fredningsnævnet.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Når Natur- og Miljøklagenævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet, vil Natur- og Miljøklagenævnet tilsende klageren en opkrævning. Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyr er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold i sin klage.

Denne afgørelse er sendt pr. e-mail til:

Pr. brev til:

Niras A/S, att: Henrik Jensen, niras@niras.dk
Hørsholm Kommune
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Naturfredningsforening i Hørsholm
Naturstyrelsen
Naturstyrelsen Roskilde
Friluftsrådet
Friluftsrådet v/Poul Erik Pedersen
DOF
DOF Nordsjælland

Fredningsnævnet for Nordsjælland

Sdr. Jernbanevej 18B

3400 Hillerød

Tlf. 47 33 87 32

E-mail: nordsjaelland@fredningsnaevn.dk

Den 26. september 2016 traf Fredningsnævnet for Nordsjælland afgørelse i sagen:

FN-NSJ-095-2015: Etablering af drifts- og sparebassin på matr.nr. 17c Sjælsmark By, Blovstrød, beliggende Sjælsmark 18, 2970 Hørsholm, Hørsholm Kommune

Sagens baggrund

Sagen vedrører Sjælsmark Renseanlæg. Renseanlægget er beliggende i et område, som er omfattet af Fredningsnævnet for Frederiksborg Amts afgørelse af 17. november 2000 om fredning af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads i Allerød, Hørsholm og Birkerød Kommuner.

Renseanlægget ligger i Hørsholm Kommune. Renseanlægsgrunden ejes af Allerød Kommune. Renseanlægget drives af Forsyningen Allerød-Rudersdal A/S.

Fredningsnævnet for Nordsjælland har den 15. maj 2011 givet tilladelse til etablering af et græsklædt jordbassin med et areal på ca. 1000 m² og omkranset af en jordvold med en højde på 1 m over eksisterende terræn. Bassinets formål er at hindre udløb fra renseanlægget af urensset spildevand ved spidsbelastninger og regnskyl.

Hørsholm Kommune lagde i sin indstilling til fredningsnævnet vægt på, at bassinet normalt vil være tomt og fremtræde som et græsareal med en græsklædt jordvold, og at det vil være medvirkende til, at udledningen af urensset spildevand reduceres betydeligt. Kommune lagde endvidere vægt på, at den visuelle påvirkning af området udenfor renseanlægget ville være meget begrænset, idet renseanlægget er omgivet af et afskærmende beplantningsbælte, der er sikret ved en lokalplan for renseanlægget.

Ansøgningen

Orbicon A/S har den 22. oktober 2015 på vegne af Forsyningen Allerød-Rudersdal A/S ansøgt om dispensation fra fredningen med henblik på etablering af et nyt drifts- og sparebassin til afløsning af det bassin, der blev givet tilladelse til ved fredningsnævnets afgørelse af 15. maj 2011. Tanken med det nye bassin er, at det skal være lettere at renholde end det gamle. Det nye bassin skal endvidere være væsentligt mere effektivt til at tilbageholde spildevand, hvilket opnås ved at øge det nuværende volumen på ca. 500 m³ til en kapacitet på ca. 2.600 m³. Bassinet skal have et grundplan på ca. 1.400 m² og være betonbefæstet. Det skal kunne tilbageholde spildevand, indtil renseanlægget har kapacitet til at rense det. Bassinet ønskes placeret tilnærmelsesvis samme sted som det nuværende med samme bundkote i ca. kote 29 og forventet topkote op til 33. Der er henvist til ansøgningens figur 2 med visualisering af det påtænkte bassin. Det er gjort gældende, at bassinet ikke vil være synligt udenfor renseanlægsgrunden som følge af det høje beplantningsbælte.

Fredningsbestemmelser

Naturstyrelsen har i et brev af 2. december 2015 oplyst, at der i fredningsafgørelsen af 17. november 2000 er fastsat bl.a. følgende bestemmelser:

”

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at sikre:

- at området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling,
- at de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres,
- at de kulturhistoriske værdier bevares,
- at områdets fremtidige rekreative anvendelse bevares og forbedres,
- at området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg.

....

§ 4 Retningslinjer for vandindvinding og rensningsanlæg

Den vandindvinding, der foregår på matr.nr.ene 6 Sandholm, Blovstrød samt 10b, 11 og 12 Sjælsø Ejerlav, Blovstrød kan fortsætte som hidtil.

Færdsel på kildepladsen af vandforsyningens personale samt vedligeholdelsesarbejder på borer, ledninger, og kørespor samt anlæggelse af erstatningsboringer kan frit foregå som hidtil, uden først at skulle indhente fredningsnævnets godkendelse. Dette dog under forudsætning af, at den samlede vandindvinding holdes på samme niveau som hidtil og fortsat kun finder sted på førnævnte matrikelnumre.

Rensningsanlæg på matr.nr. 17c Sjælsmark By, Blovstrød, kan fortsætte i det nuværende omfang. Fredningen er ikke til hinder for, at der på ejendommen etableres et slammineraliseringsanlæg og i øvrigt foretages mindre justeringer.

Såfremt vandindvinding og/eller rensningsanlæg ophører, skal alle tekniske anlæg fjernes af vedkommende ejer.

....”

Naturstyrelsen har i øvrigt anført, at det ansøgte efter styrelsens vurdering ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de arter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Udtalelser

Hørsholm Kommune har i et brev af 28. april 2016 gjort gældende, at der ikke kan gives dispensation til det ansøgte, idet dette vil være i strid med formålsbestemmelsen om, at området skal friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg. Kommunen har tilføjet, at et alternativt projekt, hvor bassinet nedgraves, efter kommunens opfattelse ikke vil være i strid med fredningens formål. Orbicon har i et brev af 10. maj 2016 anført, at rensningsanlægget er medtaget i fredningsafgørelsen for at sikre muligheden for regulering af aktiviteter og anlæg på grunden, som i øvrigt er skærmet af en randbeplantning, som gør at anlægget ikke kan ses fra det øvrige fredede område. Den påtænkte udformning af bassinet påvirker således på ingen måde landskabelige og naturmæssige interesser.

En nedgravning kan af budgetmæssige årsager føre til, at bassinets kapacitet må reduceres, hvilket kan føre til hyppigere overløbshændelser.

Hørsholm Kommune har i et brev af 7. juni 2016 endvidere gjort gældende, at det eksisterende bassin ikke er udført i overensstemmelse med fredningsnævnets godkendelse af 15. maj 2011, idet der ikke er tale om et bassin med græsklædt bund og græsklædte sider. Det eksisterende bassin er endvidere blevet mere dominerende end forudsat i fredningsnævnets godkendelse. Hvis det nu ansøgte projekt godkendes vil landskabet blive yderligere negativt påvirket, og det anbefales derfor, at anlægget nedgraves og jorddækkes.

Danmarks Naturfredningsforening i Hørsholm har i et brev af 27. juni 2016 oplyst, at foreningen har taget ansøgningen til efterretning.

Besigtigelse

Fredningsnævnet har den 2. september 2016 foretaget besigtigelse på renseanlægget. I besigtigelsen deltog Claus Goldberg og Lars Pilmann fra Orbicon A/S, Ole Papsø fra Forsyningen Allerød-Rudersdal A/S, Jørn Uldall Hansen og Rune Christensen fra Hørsholm Kommune samt Peter Skat Nielsen fra Danmarks Naturfredningsforening.

Lars Pilmann oplyste, at bassinet modtager spildevand fra Blovstrød, og at der med den nuværende kapacitet er overløbshændelser omkring én gang månedligt. Ved disse hændelser løber spildevandet ud i Usserød Å. Det nuværende bassin er ikke kommet til at fungere efter hensigten, og det har været svært at renholde bassinet for oplagring af mudder og slam. Med den ansøgte kapacitet forventes overløbshændelserne reduceret til omkring to gange årligt. Bassinet vil endvidere blive udført med cylindriske, bølgeskabende installationer, således at driften vil blive væsentligt forbedret. En nedgravning af bassinet vil indebære et forøget energiforbrug til oppumpning af spildevandet. Den ansøgte forskudte placering i forhold til det eksisterende bassin beror på, at det eksisterende bassin vil skulle anvendes som buffer i anlægsperioden.

Lars Pilmann, Claus Goldberg og Ole Papsø gjorde i øvrigt gældende, at det er forudsat i fredningskendelsen, at der kan drives renseanlæg på grunden. Efter fredningsbestemmelserne kan der gives dispensation til indretninger på renseanlægsgrunden, og det kan herved tillægges vægt, at det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Jørn Uldal Hansen og Rune Christensen gjorde gældende, at det ansøgte vil stride med fredningens formål og tilføjede, at et anlæg af den størrelse, der er ansøgt om, bør placeres et andet sted end i det fredede område.

Peter Skat Nielsen tilsluttede sig kommunens synspunkter.

Fredningsnævnet noterede sig, at adgang til renseanlægget opnås ad en asfalteret vej, der forløber i en bue mod nordøst fra Sjælsmarksvej gennem det øvrige fredede område, og at renseanlægsgrunden er omkranset af et højt træbeplantningsbælte samt et trådhegn med en gitterport ved indkørslen til selve grunden.

Fredningsnævnets begrundelse og resultat

Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Renseanlægget er i henhold til afgørelsen af 17. november 2000 omfattet af fredningen af øvelses-terrænet. Det er dog bestemt, at driften af renseanlægget kan fortsætte, og at fredningen ikke er til hinder for, at der på ejendommen etableres et slammineraliseringsanlæg og i øvrigt foretages mindre justeringer. Såfremt driften af anlægget ophører, skal alle tekniske anlæg fjernes af ejeren.

Det ansøgte bassin har direkte sammenhæng med driften af renseanlægget og vil ikke være synligt fra det øvrige fredede område. Områdets landskabelige, naturmæssige, kulturhistoriske og rekreative kvaliteter vil derfor ikke blive berørt af det ansøgte bassin, og der i de førnævnte bestemmelser om renseanlægget taget højde for, at etablering af relevante anlæg kan finde sted.

Fredningsnævnet giver derfor tilladelse til det ansøgte bassin med den ansøgte placering og betonbefæstning, der skal males i jordfarver, samt med et bundareal på 1.400 m², en bundkote på 29 og en topkote på 32.

Betingelserne i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 – 4, er opfyldt.

Niels Olesen

Morten Larsen
(formand)

Morten Ulf Jørgensen

Vejledning om klage

Afgørelsen kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af adressaten for afgørelsen, ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, offentlige myndigheder og lokale foreninger og lignende, som har væsentlig interesse i afgørelsen samt landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagegebyret tilbagebetales normalt, hvis klageren får helt eller delvist medhold i sin klage, klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klagen bliver afvist. Vejledning herom kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Til orientering i relation til fredningsnævnets afgørelse bilægges relevante bestemmelser fra naturbeskyttelsesloven.

Denne afgørelse er sendt pr. e-mail til:

Orbicon, att: Claus Goldberg, cgol@orbicon.dk på vegne Forsyningen Allerød-Rudersdal A/S
Hørsholm Kommune
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Naturfredningsforening i Hørsholm
Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning
Friluftsrådet
Friluftsrådet v/Poul Erik Pedersen
DOF
DOF København

Bilag 1

Naturbeskyttelseslovens § 50

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Reglerne i § 66 finder tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Fredningsnævnet kan kun meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Stk.3. Medmindre betingelserne i § 65, stk. 6, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan

1. 1)beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller
2. 2)ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Stk.4. Det skal fremgå af afgørelser efter stk. 1, at betingelserne i stk. 2 og 3 er opfyldt.

Stk.5. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1 samt hel eller delvis ophævelse af en fredning kan kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningsnævnet for Nordsjælland

Sdr. Jernbanevej 18B

3400 Hillerød

Tlf. 47 33 87 32

E-mail: nordsjaelland@fredningsnaevn.dk

Den 6. april 2017 traf Fredningsnævnet for Nordsjælland afgørelse i sagen:

FN-NSJ- 072-2016 (jf. FN-NSJ-095-2015) Ændret ansøgning om tilladelse til etablering sparebassin på matr.nr. 17C Sjælsmark By, Blovstrød, beliggende Sjælsmarksvej 18, 2970 Hørsholm, Hørsholm Kommune

Sagens baggrund

Sagen vedrører Sjælsmark Renseanlæg. Renseanlægget er beliggende i et område, som er omfattet af Fredningsnævnet for Frederiksborg Amts afgørelse af 17. november 2000 om fredning af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads i Allerød, Hørsholm og Birkerød Kommuner.

Renseanlægget ligger i Hørsholm Kommune. Renseanlægsgrunden ejes af Allerød Kommune og drives af Forsyningen Allerød-Rudersdal A/S.

Fredningsnævnet for Nordsjælland gav den 15. maj 2011 tilladelse til etablering af et græsklædt bassin med areal på ca. 1.000 m² og en højde på 1 m. Formålet med bassinet var at hindre udløb af urensset spildevand ved spidsbelastninger og regnskyl.

I sag nr. FN-NSJ-095-2015 ansøgte Orbicon A/S på vegne af Forsyningen Allerød Rudersdal A/S den 22. oktober 2015 om dispensation fra fredningen med henblik på etablering af et nyt drifts- og sparebassin til afløsning af det bassin, der var givet tilladelse til ved fredningsnævnets afgørelse af 15. maj 2011. Ansøgningen blev begrundet med, at det eksisterende bassin var vanskeligt at renholde, og at volumen på ca. 500 m³ var utilstrækkeligt til at tilbageholde spildevand. Bassinets volumen ønskedes øget til ca. 2.600 m³. Der blev ansøgt om tilladelse til etablering af et betonbefæstet bassin med et grundplan på ca. 1.400 m² samt med bundkote i ca. 29 og forventet topkote op til 33.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse på renseanlægget den 2. september 2016 og traf herefter afgørelse i sagen den 26. september 2016. I afgørelsen gav fredningsnævnet tilladelse til det ansøgte bassin med betonbefæstning, et bundareal på 1.400 m², en bundkote på 29 og en topkote på 33. Det blev endvidere bestemt, at bassinet skulle males i jordfarver.

I et brev af 30. september 2016 anførte Orbicon, at bassinet var ansøgt med en topkote ”op til 33”, og at der med fredningsnævnets afgørelse om begrænsning af topkoten til 32 ikke kunne opnås et volumen på 2.600 m³. Fredningsnævnet svarede den 12. oktober 2016, at man kunne helhold sig afgørelsen af 26. september 2016. Fredningsnævnet bemærkede i øvrigt, at der var givet tilladelse til et bassin, der var væsentligt større end det eksisterende bassin, og at det i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, 2. pkt., jf. § 66, var skønnet, at det var påkrævet at stille betingelser for tilladelsen, således at der blev sikret en fast afgrænsning af størrelsen af bassinet.

Ansøgningen

Orbicon A/S har herefter den 27. oktober 2016 ansøgt om tilladelse til etablering af et bassin med en topkote på 32,5, idet det er oplyst, at der ved en ændret placering af bassinet og anvendelse af et

skyllesystem, der er placeret over bassinet, kan opnå det ønskede volumen. Under behandlingen af sagen i fredningsnævnet er der endvidere fremkommet supplerende oplysninger om betydningen af bassinets udformning, herunder med den skrånende bund, for volumenet.

Fredningsbestemmelser

I fredningsafgørelsen af 17. november 2000 er der bl.a. fastsat følgende bestemmelser:

”....

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at sikre:

- at område ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling,
- at de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres,
- at de kulturhistoriske værdier bevares og forbedres,
- at området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg.

...

§ 4 Retningslinjer for vandindvinding og rensningsanlæg

Den vandindvinding, der foregår på matr.nr.ene 6 Sandholm, Blovstrød samt 10b, 11 og 12 Sjælsø Ejerlav, Blovstrød kan fortsætte som hidtil.

Færdsel på kildepladsen af vandforsyningens personale samt vedligeholdelsesarbejder på borer, ledninger og kørespor samt anlæggelse af erstatningsboringer kan frit foregå som hidtil, uden først at skulle indhente fredningsnævnets godkendelse. Dette dog under forudsætning af, at den samlede vandindvinding holdes på samme niveau som hidtil og fortsat kun finder sted på førnævnte matrikelnumre.

Rensningsanlæg på matr.nr. 17c Sjælsmark By, Blovstrød, kan fortsætte i det nuværende omfang. Fredningen er ikke til hinder for, at der på ejendommen etableres et slammineraliseringsanlæg og i øvrigt foretages mindre justeringer.

Såfremt vandindvinding og/eller rensningsanlæg ophører, skal alle tekniske anlæg fjernes af vedkommende ejer.

....”

Udtalelser

Hørsholm Kommune har den 20. december 2016 anført, at den omstændighed, at bassinets overkant udføres i en lavere kote end oprindeligt ansøgt taler til gunst for godkendelse af det reviderede projekt. Det er endvidere anført, at den ændrede placering ikke vurderes at have negativ betydning.

Danmarks Naturfredningsforening i Hørsholm har den 13. december 2016 anført, at fredningen i § 4 snævert afgrænser muligheden for ændringer på renseanlægget, og at det ansøgte overskrider denne afgrænsning både med hensyn til formål og dimensioner. Det er tilføjet, at det i dag ses at være

sædvanen, at forsinkelsesbassiner udføres som ikke-synlige, underjordiske anlæg i de betjente by-områder. Dette er således tilfældet for forsinkelsesbassiner i Hørsholm Kommune ved Mortenstrupsvej (ca. 2.000 m³), Lundevej (ca. 1.000 m³) og Bolbroengen (ca. 2.000 M³). Danmarks Naturfredningsforening kan på den baggrund ikke anbefale fredningsnævnet at imødekomme den reviderede ansøgning.

Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning har den 23. november 2016 oplyst, at det ansøgte efter styrelsens vurdering ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller raste-områder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets begrundelse og resultat

Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Ved upåklaget afgørelse af 26. september 2016 har fredningsnævnet givet tilladelse til et bassin med et bundareal på 1.400 m², en bundkote på 29 og en topkote på 32. Fredningsnævnet har lagt vægt på, at bassinet har direkte sammenhæng med driften af renseanlægget, og at det ikke vil være synligt fra det øvrige fredede område. Endvidere er der lagt vægt på, at områdets landskabelige, naturmæssige, kulturhistoriske og rekreative kvaliteter ikke vil blive berørt af det ansøgte bassin, og at der i fredningsbestemmelserne er taget højde for, at etablering af relevante anlæg kan finde sted på renseanlægget.

Med den anførte begrundelse giver fredningsnævnet i den nu foreliggende sag tilladelse til, at der etableres et drifts- og sparebassin med et bundareal på 1.400 m², en bundkote på 29 og en topkote på 32,5. Bassinet skal opføres symetrisk om indløbsstedet og med betonbefæstning. Bassinet skal males i jordfarver.

Betingelserne i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2-4, er opfyldt.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. bekendtgørelse nr. 842 af 27. juni 2016 af om forretningsorden for fredningsnævn, § 10, stk. 5.

Morten Larsen
nævnens formand

Vejledning om klage

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Til orientering i relation til fredningsnævnets afgørelse bilægges relevante bestemmelser fra naturbeskyttelsesloven.

Denne afgørelse er sendt pr. mail til:

Forsyningen Allerød-Rudersdal A/S v/Orbicon A/S, att: Claus Goldberg, cgol@orbicon.dk

Allerød Kommune

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening i Allerød

Miljøstyrelsen

Friluftsrådet

Friluftsrådet, Kreds Nordsjælland

DOF

DOF København

Bilag 1

Naturbeskyttelseslovens § 50

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Reglerne i § 66 finder tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Fredningsnævnet kan kun meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Stk.3. Medmindre betingelserne i § 65, stk. 6, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan

1. 1)beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller
2. 2)ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Stk.4. Det skal fremgå af afgørelser efter stk. 1, at betingelserne i stk. 2 og 3 er opfyldt.

Stk.5. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1 samt hel eller delvis ophævelse af en fredning kan kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningsnævnet for Nordsjælland

Sdr. Jernbanevej 18B

3400 Hillerød

Tlf. 47 33 87 32

E-mail: nordsjaelland@fredningsnaevn.dk

Den 2. juli 2017 traf Fredningsnævnet for Nordsjælland afgørelse i sagen:

FN-NSJ-008-2017 – Ansøgning om tilladelse til at etablere et udleveringsdepot på ejendommen matr. nr. 41a Sandholm, Blovstrød, beliggende Høveltevej 117, 3460 Birkerød, Allerød Kommune.

Ansøgningen, Allerød Kommunes indstilling samt fredningen

Fredningsnævnet for Nordsjælland har den 17. februar 2017 gennem Allerød Kommune (j.nr. 2016-029134) modtaget en ansøgning fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, hvorefter der ønskes fredningsnævnets dispensation, således at der kan etableres et udleveringsdepot på ovennævnte ejendom. Af henvendelsen fremgår:

”Vi har den 12. december 2016 modtaget ansøgning ... om dispensation fra fredningsbestemmelserne i 'Fredning af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads i Allerød, Hørsholm og Birkerød kommuner'. Der er tale om Høvelte kaserne, hvor Forsvaret ønsker at etablere en ca. 3.500 m² stor bygning, der skal fungere som udleverende depot i forbindelse med områdets benyttelse som kaserne og militært øvelsesterræn ...

Byggeriet er planlagt opført indenfor kasernens perimeterhegn i landzoneområde. Ansøger oplyser, at de eksisterende forhold for Udleverende Depot (UD) i Høvelte i særlig grad er utilstrækkelige og utidssvarende og fremstår som nedslidte, miljømæssigt utidssvarende og underdimensionerede.

Udleverende Depot er i dag geografisk spredt på 4 lokationer, hvilket er hindrende for en løsning af de pålagte opgaver på en tilfredsstillende og rationel måde og giver vanskelige vilkår for den daglige ledelse.

Det er kommunens vurdering, at etableringen af et nyt samlet Udleverende Depot på kaserneområdet ikke vil medføre væsentlige forringelser af området set ud fra de bestemmelser og principper, der skal varetages i forhold til fredningen af området og bestemmelserne i planloven. Placeringen af bygningen søger at påvirke det omgivende landskab mindst muligt, og kommunen anbefaler en tilladelse til det ansøgte med henvisning til nedenstående sagsredegørelse.

Sagsredegørelse:

Fredningsbestemmelser ...

§ 1, Fredningens formål

Fredningen har til formål at sikre:

- at området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling,
- at de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres, - at de kulturhistoriske værdier bevares,
- at områdets fremtidige rekreative anvendelse bevares og forbedres, - at området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg.
-

§ 2, Den militære anvendelse

Fredningen hindrer ikke, at den militære anvendelse kan fortsatte som hidtil. Så længe arealerne ejes og/eller anvendes af forsvaret, reguleres arealernes drift og pleje, vej anlæg og mindre bygningsarbejder af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads, udarbejdet i samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Forsvaret.

I forbindelse med eventuelle fremtidige udvidelser af de eksisterende kasernearealer er der udpeget tre byggefelter 1,2 og 3 ... Det er ikke tilladt at opføre større bygningskomplekser uden for disse tre byggefelter. Byggefelterne må kun benyttes til forsvarets formål.

De tre byggefelter reguleres ikke af fredningen, når udnyttelsen er til forsvarets formål. Såfremt forsvaret ikke længere ejer og/eller anvender arealet, er byggefelterne omfattet af fredningsbestemmelserne. Byggefelterne udgår helt eller delvist af fredningen i det omfang de bliver bebygget med dertil knyttede friarealer.

Fredningens §§ 3 og 5-12 træder følgelig først i kraft den dag forsvaret hverken ejer eller anvender hele eller dele af området.

Drifts- og plejeplan 2008-2022 ...

Drifts- og plejeplanen er kun gældende så længe Forsvaret ejer eller lejer arealet, og den er en frivillig aftale mellem Forsvaret og Naturstyrelsen. Der fastlagt 3 byggefelter ... hvor der kan opføres større bygninger/anlæg, og det er ikke tilladt at opføre større bygningskomplekser uden for byggefelterne jf. afsnit 14.11 i Drifts- og plejeplanen.

Det ansøgte byggeri

Det Udleverende Depot ønskes placeret i kasernens nordøstlige hjørne i til knytning til de eksisterende bygninger. Placeringen betyder, at bygningen er omgivet af bebyggelser på 2 sider samt en parkeringsplads på den 3. side. Bygningens 4. side vender ud mod Kongevejen, der ligger ca. 195 m mod nordøst fra det Udleverende Depot.

Arealet, hvor bygningen skal placeres, er omkranset af veje/stier på 3 sider og en parkeringsplads på den 4. side. Arealet benyttes delvist som P-plads i dag, og det er beplantet med træer. Området ligger inden for kasernens perimeterhegn, og det er dagligt udsat for mange menneskelige aktiviteter. Kommunen er ikke vidende om, at der har etableret sig dyre- eller planteliv, som har betegnelsen særlige værdifulde og dermed kræver særlig beskyttelse.

Placeringen af bygningen betyder også, at den ikke ligger inden for nogen af de 3 udpegede byggefelter i Drifts- og plejeplanen, hvilket er en afvigelse fra plejeplanen. Plejeplanen er, som kommunen har forstået det, en hensigtserklæring og som sådan ikke bindende for området.

Bygningen udgør et grundareal på ca. 3.500 m² og består af 2 sammenhængende bygningskroppe med en højde på henholdsvis 3,5 m og 6,8 m målt fra det omgivende terræn ved kasernen. Den lave bygningsdel skal huse kontorfaciliteter, og den høje bygningsdel skal benyttes til lagerfaciliteter.

Afsluttende bemærkninger

Kommunen kan ikke ud fra det eksisterende kortmateriale afgøre, om den ansøgte bygning er beliggende helt inde i det fredede område, eller om det kun er en del af bygningen, der ligger inden for fredningsgrænsen.

Kommunens GIS-kort ... viser, at hele området, hvor bygningen ønskes opført, er omfattet af fredningen, mens fredningskortet ... fra fredningen viser, at det er ca. 1/3 af det Udleverende Depot, der ligger inden for fredningen. Målt ... (stort målestoksforhold) er der ca. 205 m fra skellet ved Kongevejen og hen til fredningsgrænsen ved kasernen. Overføres denne afstand til GIS-kortet ... viser det, at en del af bygningen ligger uden for det fredede område. Fredningskortet er dog som nævnt i meget stort målestoksforhold (1:14000) og fredningsgrænserne er optegnede med kraftige streger, hvilket gør det svært at stedfæste fredningens udstrækning præcist.

Samlet set vil den nye bygning komme til at ligge i tæt tilknytning til kasernens øvrige bebyggelser, og dermed indgå som en del af kasernens bygningskompleks uden at bevirke yderligere "spredning" af bygningsmassen i det åbne land.

Det Udleverende Depot vil på alle sider være omgivet af eksisterende bygninger/anlæg, der er placerede mere yderligt end depotet, og derfor vurderes bygningen ikke at være i strid med planlovens hovedformål - at hindre spredt uplanlagt bebyggelse i det åbne land. Det er desuden kommunens vurdering, at der med bygningens placering inden for grænserne af den eksisterende kasernebebyggelse kan argumenteres for, at bygningen ikke er i strid med fredningens principper for udnyttelse af arealet.

Med kommunens skrivelse var vedlagt Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses ansøgning til kommunen. Af denne fremgår:

”...

Baggrund

Byggeriet er planlagt opført på Høvelte Kaserne inden for perimeterhegn i landzoneområde. (ansøgning om landzonetilladelse fremsendes særskilt). Forholdene i dag for Udleverende Depot (UD) i Høvelte er i særlig grad utilstrækkelige og utidssvarende og fremstår som nedslidt, miljømæssigt utidssvarende og underdimensioneret. Udleverende Depot er i dag geografisk spredt på 4 lokationer som er hindrende for en løsning af de pålagte opgaver på en tilfredsstillende og rationel måde og giver vanskelige vilkår for den daglige ledelse.

Grund- og arealmæssige forhold

Arealet, hvor byggeriet ønskes opført er i dag ubebygget med varierende belægninger, som asfalt/stabilgrusbelægning, skovbund og træer. Arealet er stigende fra perimeterhegn mod Kongevejen til intern vej ved bygning 40.

Projektet

Den planlagte bygning er ca. 3.500 m² i og tænkes opført i et plan og består af 2 sammenhængende bygningskroppe, en lav og en høj, der placeres delvis inde i det skrånende areal for at undgå større problemer med jordbalancen på grunden. Den lave bygningskrop er ca. 3,5 m høj og den høje er ca. 6,8 m fra overkant vej ved bygning 40 og ca. 11,4 m fra overkant terræn mod Kongevejen.

Den lave del af bygningen, der indeholder kontorfaciliteter mm. Opføres i tegl (skalmur) med bagmur i beton, mens den høje del til lagerfaciliteter (frihøjde 7 m), for den nederste dels vedkommende udføres i materialer som den lave, og for den øverste dels vedkommende som let stålkonstruktion med pladebeklædning som tilsvarende er anvendt på bygningerne 167, 168 og 169 ved siden af. Lagerdelens tag udstyres med flere ovenlys orienteret mod nord, således at lokalerne sikres dagslys og mulighed for røgudluftning, samtidig med at overophedning og direkte sollys undgås.

Den lave del af bygningen med kontorfaciliteter mm. placeres med facade mod perimeterhegn, mens den høje med lagerfaciliteter placeres mod bygning 40.”

Høringssvar:

Miljøstyrelsen har den 15. marts 2017, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4, oplyst blandt andet, at styrelsen finder anledning til at henlede fredningsnævnets opmærksomhed på fredningens udlæg af 3 byggefelter, hvoraf det ene ligger i tilknytning til Høvelte Kasserne. På nedenstående udsnit fra fredningskortet har styrelsen markeret byggefeltet med gult. Placeringen af det ansøgte byggeri er vist med rødt. Der vil således være mulighed for placering af byggeriet i tilknytning til kasernen uden dispensation.

Styrelsen har på nedenstående kort med en rød prik markeret placeringen af det ansøgte:

Det ansøgte vil efter Miljøstyrelsens vurdering ikke medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Besigtigelse:

Fredningsnævnet har den 29. maj 2017 foretaget besigtigelse og afholdt møde på ejendommen.

Under besigtigelsen deltog repræsentanter fra ansøger og fra Danmarks Naturfredningsforening, Allerød afdeling.

Under besigtigelsen blev det ansøgte placeringssted påvist, ligesom de nærmeste omgivelser hertil blev beset. Den ansøgte bygning vil være synlig fra Kongevejen navnlig i den periode, hvor der er løvfald. Dele af de nuværende depotbygninger blev forevist, og disse fremstår ud fra et funktionshensyn mindre egnede i forhold til deres formål. Det ansøgte placeringssted anvendes nu navnlig til parkering. Der vil endvidere ved en placering som ansøgt skulle foretages rydning af et område med træbeplantning m.v. Det kunne konstateres og blev oplyst, at der i 2005 blev opført 3 ikke små kontorbygninger uden for de udlagte byggefeltet og uden dispensation fra fredningsnævnet.

Ansøgers repræsentanter oplyste, at baggrunden for det ansøgte er som angivet i det skriftlige ansøgningsmateriale. Depotfaciliteterne ønskes samlet i én bygning. I forbindelse med de nuværende depotforhold har Arbejdstilsynet haft flere forbehold og anmærkninger. Årsagen til, at den ansøgte depotbygning ikke er placeret i et af de udlagte 3 byggefeltet, er den, at det ene byggefelt er vådt og kuperet. Et andet byggefelt er disponeret til en bremse- og styrebane. Det sidste byggefelt er placeret ved Sjælsmark Kaserne, hvor der ikke længere er militære aktiviteter.

Repræsentanterne fra Danmarks Naturfredningsforening oplyste, at foreningen ikke har bemærkninger til det ansøgte, idet det dog henstilles, at de træer, der skal fælles i forbindelse med gennemførelsen af det ansøgte projekt, først fælles efter at løvfald har fundet sted.

Ansøgernes repræsentanter oplyste hertil, at man er indstillet på at følge henstillingen fra Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnets afgørelse:

Afgørelsen er truffet af nævnets medlemmer Michael Toftager, Niels H.V. Olesen og Gitte Damgård.

Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en foreslået eller fastsat fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. lovens § 50, stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

2 af nævnets medlemmer (Olesen og Damgård) bemærker herefter, at den ansøgte depotbygning er placeret tæt på kasernens øvrige bygninger og i forbindelse med disse. De ansøgte depotforhold findes ud fra et funktionshensyn velbegrunder. Flertallet bemærker herudover, at det efter det oplyste må lægges til grund, at de eksisterende depotfaciliteter i relation til arbejdsmiljø og sundhedsforhold ikke fremstår som tidssvarende, og at gældende standarder herfor må antages vanskeligt at kunne overholdes i de nuværende depotbygninger. De i fredningsafgørelsen udlagte 3 byggefelter findes efter ansøgers oplysninger herom ikke egnede som placeringssted. Ud fra en samlet vurdering af det ansøgte, herunder placeringsstedet, findes den samlede påvirkning af det ansøgte ikke at være i modstrid med de fredningsmæssige hensyn, som fredningen skal varetage. De hensyn, som fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2-4, er ikke til hinder for en dispensation. Herefter finder disse medlemmer, at det ansøgte kan tillades ved dispensation og stemmer for, at dispensation meddeles.

1 medlem (Toftager) bemærker, at det ansøgte byggeri må anses som et større byggeri i fredningens forstand. Fredningsformålet er blandt andet at sikre, at området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg. I forbindelse med fredningen blev det sikret, at der uden fredningsdispensation – til forsvarrets formål - kunne ske yderligere bebyggelse af de eksisterende kasernearealer, idet der blev udpeget tre ikke små byggefelter. Af fredningsafgørelsen fremgår endvidere, at det ikke er tilladt at opføre større bygningskomplekser uden for de udlagte tre byggefelter. Det må antages, at de udlagte byggefelter er egnede til byggeri, også selvom ansøger har oplyst, at ét af de udlagte byggefelter er fugtigt og kuperet. Ansøger har endvidere oplyst, at der for et af de andre byggefelter er disponeret til en bremse- og styrebane. Hertil bemærkes, at det af fredningsafgørelsen fremgår, at der på arealerne kan etableres anlæg og øvelsesfaciliteter i overensstemmelse med den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan, hvilket indebærer, at bremse- og styrebanen vil kunne placeres et andet sted i fredningsområdet. Det må på den nævnte baggrund lægges til grund, at det ansøgte byggeri vil kunne placeres på ét af de udlagte byggefelter, og det er i sagen ikke oplyst, at en sådan placering ud fra funktionsmæssige hensyn er u hensigtsmæssig. Det må efter besigtigelsen lægges til grund, at det ansøgte byggeri med den ansøgte placering vil fremstå synlig i omgivelserne herunder fra Kongevejen, og bygningen vil fremstå i kortere afstand til 3 ikke små kontorbygninger opført efter fredningens gennemførelse og uden nødvendig dispensation fra fredningsnævnet. På baggrund heraf finder dette medlem, at det ansøgte ikke kan tillades ved dispensation, hvorfor dette medlem stemmer for ikke at tage dispensationsansøgningen til følge.

Fredningsnævnet træffer afgørelse i overensstemmelse med nævnets flertal, hvorfor der meddeles dispensation til det ansøgte.

Dispensationen omfatter ikke eventuelle tilladelser, som skal meddeles af andre myndigheder.

En meddelt tilladelse må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen på 4 uger, jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, jf. stk. 1. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den efterfølgende hverdag. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet, jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 5.

En tilladelse bortfalder efter naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Toftager
Nævnets formand

Vejledning om klage

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller

3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Til orientering i relation til fredningsnævnets afgørelse bilægges relevante bestemmelser fra naturbeskyttelsesloven.

Denne afgørelse er sendt pr. mail til:

Forsvarsministeriets ejendomsstyrelse, att: arkitekt Peter Simonsen (sag.nr. 2015/001490),
fes@mil.dk/fes-proj204@mil.dk

Miljøstyrelsen

Allerød Kommune

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening i Allerød

Friluftsrådet

Friluftsrådet, Kreds Nordsjælland

DOF

DOF København

Bilag 1**Naturbeskyttelseslovens § 50**

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Reglerne i § 66 finder tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Fredningsnævnet kan kun meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Stk.3. Medmindre betingelserne i § 65, stk. 6, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan

1. 1)beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller
2. 2)ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Stk.4. Det skal fremgå af afgørelser efter stk. 1, at betingelserne i stk. 2 og 3 er opfyldt.

Stk.5. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1 samt hel eller delvis ophævelse af en fredning kan kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningsnævnet for Nordsjælland

Sdr. Jernbanevej 18B

3400 Hillerød

Tlf. 47 33 87 32

E-mail: nordsjaelland@fredningsnaevn.dk

www.fredningsnaevn.dk

Den 13. juli 2017 traf Fredningsnævnet for Nordsjælland afgørelse i sagen:

FN-NSJ-037-2017 – Ansøgning om tilladelse til at etablere et overløbsbassin på ejendommen matr. nr. 41a Sandholm, Blovstrød By, Blovstrød, beliggende Høveltevej 117, 3460 Birkerød, Allerød kommune.

Ansøgningen og Allerød Kommunes indstilling:

Allerød Kommune har den 13. juni 2017 (journalnummer 2017-029415) fremsendt en ansøgning fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, hvorefter der ønskes etableret et overløbsbassin på ovennævnte ejendom. Det er oplyst, at det ansøgte har til formål at forbedre kvaliteten af regnvand udledt til den naturbeskyttede Ellebæk Å. Kvalitetsforbedringen sker ved separering af overfladevand fra spildevand.

Af det medsendte ansøgningsmateriale fremgår blandt andet:

”Formål

For nuværende er der etableret et mindre overløbsbassin af ældre dato ... som har udløb til den naturbeskyttede Ellebæk å. En øget nedbørsmængde nu og i fremtiden /1/ gør, at der i dag stilles skærpede krav til dimensionering ved kloakeringer. De skærpede krav samt øget nedbørsmængder giver alt i alt en øget mængde af overfladevand der skal håndteres. Det gamle overløbsbassin er for nuværende ikke dimensioneret til at håndtere disse forhold.

Det nye overløbsbassin ønskes etableret umiddelbart nordøst for Høvelte Kaserne med henblik på at udvide kapaciteten, sådan at de øgede mængder af overfladevand kan rummes og herigennem forbedre kvaliteten af regnvand udledt til Ellebæk å. Overløbsbassinet ønskes etableret sådan at det fremstår naturtro og kan indgå som en naturlig del af landskabet og herved øge naturværdien i området. Bassinet ønskes udlagt med et hovedbassin, der vil være omkring 2 meter dybt på midten hele året med varierende hældninger i bredzonerne, samt et lavvandet forbassin med permanent vandspejl i ca. 1 meter ved indløbet og 0,5 meter ved udløbet til hovedbassin. Forbassinet bliver udlagt på den østlige side af hovedbassinet i forbindelse med dette ...

Formålet med anlæggelse og udformningen af bassinet er flerdelt;

- Dels skal anlægget kunne tilgodese militærets behov for fornyelse af træningsfaciliteter, jf. Drifts- og Plejeplan for Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads /1/. Anlæggelse af bassinet med den nævnte dybde, vil opfylde behovet for en facilitet til træning af soldaterne til at krydse dybt vand med fuldt udstyr og herved indgå som brug for gennemførelse af Hærens Basis Uddannelse, Hærens Reaktionsstyrker og Den Stående Reaktionsstyrke.
- Herudover skal anlægget tilgodese militærets forpligtigelse til at ”arbejde for at bevare, beskytte og om muligt genoprette miljø og natur.” /1 s 6/ samt beskytte og forbedre naturværdierne på forsvarets arealer. /1 s 1/. Denne forpligtigelse opfyldes ved, dels at forbedre kvaliteten af regnvand udledt til de respektive vandmiljøer, samt udformning af både et lavt og et dybt bassin,

hvor det lave bassin vil udtørre dele af året. Denne udformning vil skabe forskellige habitater og herved fremme levestederne for flere arter af dyr og planter. Blandt andet vil mange arter af padder trives godt med et delvist udtørret bassin. Yderligere vil bassinerne blive anlagt med de rette hældninger og substratmateriale ift. at fremme de beskrevne habitattyper. jf. nedenstående detailbeskrivelse.

- Anlæg af forbassin vil yderligere have funktion af ”slamaftager”. Overfladevandet vil løbe til dette forbassin først, hvor hovedparten af partiklerne i regnvandet kan udfælde, før vandet løber videre til hovedbassinet. Dette vil dels forbedre kvaliteten af vandet i hovedbassin og senere i åen og dels lette arbejdet med vedligeholdelse af bassinerne, da man kan nøjes med at tømme forbassinet for slam ved behov (ca. hver 5. til 10. år). Herved beskyttes hovedbassinet imod alt for store forstyrrelser ifm. oprensningerne.
- Anlæggelse af bassinet som naturtro sø vil tilgodese fredningen for Høvelte /3/ § 1, idet de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres. Forholdene for sensitiv flora og fauna vil mærkbart forbedres ved en forbedring af vandkvaliteten samt oprettelse af nye habitater. Videre vil den fremtidige rekreative værdi forbedres, idet området vil byde på varieret natur med mulighed for at observere en lang række forskellige dyre- og plantearter, som knytter sig til denne type natur. Ydermere bliver bassinet opført i forbindelse med eksisterende grusvej, således at det friholdes for anlæggelse af nye veje til den fremtidige vedligeholdelse.
- Regnvandsbassinet kan i overensstemmelse med fredningens § 4 /3/, ligesom eksisterende vandindvinding og rensningsanlæg på arealet, fjernes den dag brugen ophører, såfremt der er ønske herom. Det skal dog tilføjes at formålet med anlægget er at det skal indgå som en naturlig del af landskabet samt forbedre naturværdierne og dermed leve op til fredningens formål om at forbedre de naturmæssige værdier som beskrevet i fredningens § 1 /3/.

Jorden der forekommer ved anlæg af bassinet vil blive bortskaffet til godkendt modtager i hht. gældende lovgivning. ...

Fredning

Høvelte Kaserne er omfattet af FS 46/99 Fredning af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads i Allerød, Hørsholm og Birkerød Kommuner. I henhold til § 2 ”reguleres arealernes drift og pleje, vejanlæg og mindre bygningsarbejder af den til enhver tid gældende drifts- og plejeplan for Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads”. Fredning efter §§ 3 og 5-12 træder først i kraft den dag forsvaret hverken ejer eller anvender hele eller dele af området.

....

Det nye overløbsbassin er placeret i et område der, ifølge Drifts- og Plejeplan for Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads /2 s. 19/, for nuværende er udlagt som krat (bilag 3 i nævnte plejeplan). Kratbevoksning udgør ca. 10 % af det samlede areal på 544,5 ha som plejeplanen omfatter. En omlægning af 0,5-0,6 ha krat til sø vil betyde en nedgang på 1 % af kratarealet. Det vurderes derfor at der ikke er noget samlet tab af naturværdi ved omlægning af denne kratbevoksning til sø. Yderligere kan der argumenteres for en nettoforøgelse af naturværdien, da kun 1 % af de samlede arealer for nuværende udgøres af sø og derved øges.”

Der er i forbindelse med ansøgningsmateriale medsendt visualiserende materiale til illustration af det ansøgte.

Efter behandling i kommunens teknik- og planudvalg kan kommunen anbefale det ansøgte. Kommunen har i forbindelse hermed foreslået, at bassinet udføres i overensstemmelse med ”Optimal fysisk udformning set i forhold til især faunaen i området” samt at detailprojekteringen skal godkendes af kommunen.

Skriftlige høringssvar:

Danmarks Naturfredningsforening, Allerød Kommune, har den 8. juli 2017 oplyst, at foreningen er positiv i forhold det ansøgte, idet det herved er angivet, at overløbsbassinet vil kunne give en bedre biodiversitet og mere vand i Drabæk Å.

Miljøstyrelsen har i en skrivelse af 5. juli 2017, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4, redegjort for de fredningsmæssige forhold og afgivet supplerende oplysninger. Det fremgår heraf blandt andet:

”Der søges om dispensation til anlæg af et overløbsbassin ved Høvelte Kasserne. Overløbsbassinet udformes med et hovedbassin og et forbassin henholdsvis ca. 4.000 m² og 500 m². Overløbsbassinet ønskes anlagt på et areal omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 7. maj 2003 om fredning af Høvelte-Sandholm-Sjælsmark Øvelsesplads.

Følgende er uddrag af fredningsbestemmelserne:

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at sikre:

- at området ikke gøres til genstand for fremtidig byudvikling,
- at de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres,
- at de kulturhistoriske værdier bevares,
- at områdets fremtidige rekreative anvendelse bevares og forbedres,
- at området friholdes for bebyggelse, veje og andre permanente anlæg.

§ 3 Bevaring

De fredede arealer skal fastholdes og forbedres som et stort, sammenhængende overdrevsområde med vådområder, krat og mindre skovbevoksninger.

§ 8 Terrænændringer

Der må ikke foretages terrænreguleringer, medmindre det sker som led i den naturgenopretning, som sker efter § 5.

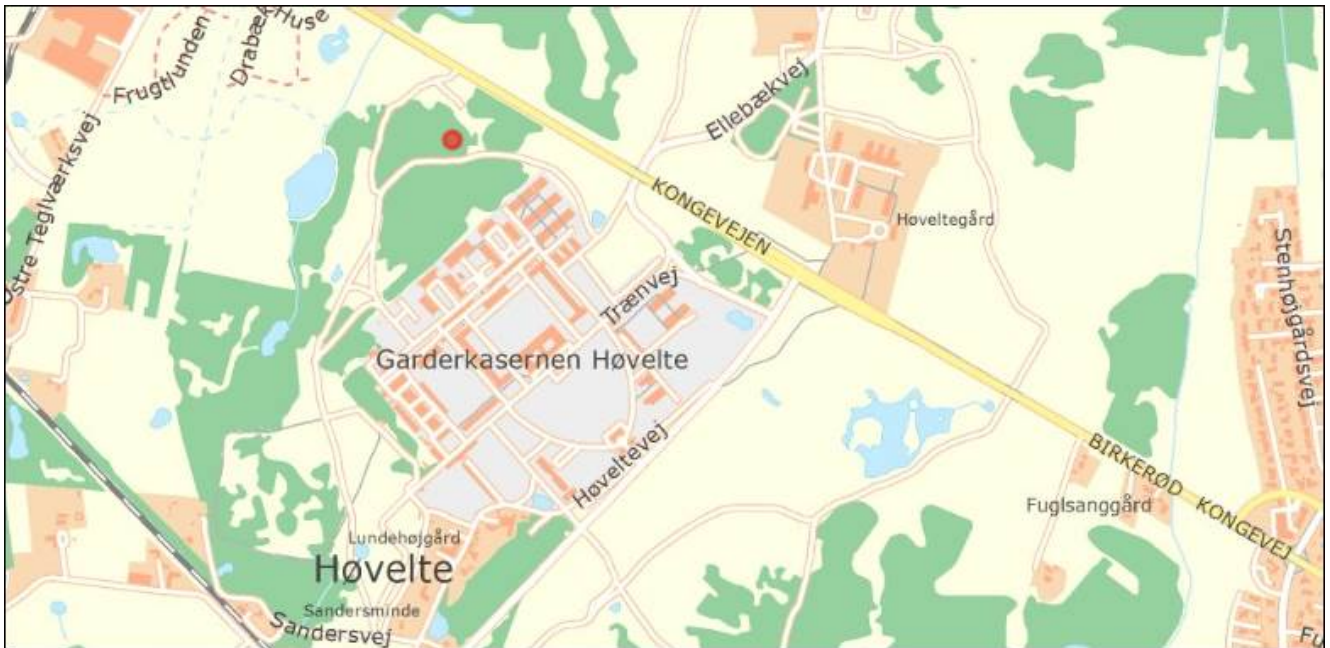
§ 9 Bebyggelse, veje og tekniske anlæg m.v.

I fredningsområdet må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder eller andre lignende indretninger samt om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der således ikke anbringes usædvanlige hegn, tårne og lignende eller master, herunder lysmaster, master for luftledninger til strømforsyning, og der må ikke anlægges sportspladser, motorbaner eller skydebaner eller etableres oplags- eller lossepladser. Der må endvidere ikke opstilles campingvogne i området.

Der må ikke anlægges nye veje i området.

...

På følgende kort er placeringen af det ansøgte vist med rød prik. ...

Det ansøgte vil efter Miljøstyrelsens vurdering ikke medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets afgørelse:

Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en foreslået eller fastsat fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. lovens § 50, stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningsnævnet finder efter en konkret vurdering at kunne lægge til grund, at det ansøgte blandt andet ved sin placering og udformning sammenholdt med den naturforbedring, som det ansøgte vil have, ikke vil stride mod de fredningsmæssige hensyn og vil være af underordnet betydning i forhold til dette. Fredningsnævnet finder endvidere, at det ansøgte ikke er hindret af de hensyn, som fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2-4. Fredningsnævnet meddeler herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte. Fredningsnævnet forudsætter herved, at de ovenfor angivne vilkår, som Allerød kommune har foreslået, efterkommes.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand i medfør af § 10, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 842 af 27. juni 2016 om forretningsorden for fredningsnævn.

Tilladelsen må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen på 4 uger, jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, jf. stk. 1. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet, jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 5.

Tilladelsen bortfalder efter naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Tilladelsen omfatter ikke tilladelser, som skal meddeles af andre myndigheder m.v.

Toftager Nævnets formand

Vejledning om klage

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
 - 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.
- Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Til orientering i relation til fredningsnævnets afgørelse bilægges relevante bestemmelser fra naturbeskyttelsesloven.

Denne afgørelse er sendt pr. mail til:

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelsen v/Claus Oved Rasmussen v/

DJ Miljø & Geoteknik, mail: dj@dj-co.dk

Allerød Kommune

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening i Allerød

Miljøstyrelsen

Friluftsrådet

Friluftsrådet, Kreds Nordsjælland

Dansk Ornitologisk Forening

DOF København

Bilag 1

Naturbeskyttelseslovens § 50

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Reglerne i § 66 finder tilsvarende anvendelse.

Stk.2. Fredningsnævnet kan kun meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Stk.3. Medmindre betingelserne i § 65, stk. 6, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan

1. 1)beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller
2. 2)ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Stk.4. Det skal fremgå af afgørelser efter stk. 1, at betingelserne i stk. 2 og 3 er opfyldt.

Stk.5. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1 samt hel eller delvis ophævelse af en fredning kan kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Naturbeskyttelseslovens § 74

Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold, medmindre andet følger af kapitel 11 a.

Stk.2. Tilsynsmyndigheden, jf. § 73, kan for ejerens regning lade et påbud om at berigtige et ulovligt forhold tinglyse på ejendommen. Når forholdet er berigtiget, skal myndigheden lade påbuddet aflyse fra tingbogen.

Stk.3. Når et ved dom meddelt påbud om at berigtige et ulovligt forhold ikke efterkommes rettidigt, og inddrivelse af tvangsbøder ikke kan antages at føre til, at påbuddet efterkommes, kan tilsynsmyndigheden foretage det nødvendige til forholdets berigtigelse på den forpligtedes regning.

Stk.4. Såfremt et ulovligt forhold frembyder fare for opretholdelsen af tilstanden af et område eller for dyr og planter, der er beskyttet i medfør af loven, og et påbud om at berigtige forholdet ikke efterkommes rettidigt, kan tilsynsmyndigheden umiddelbart lade det nødvendige arbejde udføre på den forpligtedes regning. Politiet yder nødvendig bistand hertil.

Stk.5. Såfremt et påbud om at berigtige et ulovligt forhold omfattet af § 21, stk. 1, eller af regler udstedt efter § 21, stk. 2, nr. 2 og 5, ikke efterkommes rettidigt, kan tilsynsmyndigheden umiddelbart lade det nødvendige arbejde udføre på den forpligtedes regning.